

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
2023/3.

bONUM PUBLICUM

Épülő kapcsolatok
Tallinntól Bakuig
- Gyurcsík Iván 39

ÚJRA „VÍVÓTÉRKÉPEN”
A LUDOVIKA 20

**LIPPAI PÉTER DANDÁRTÁBORNOK:
MEGÚJULÓ LUDOVIKÁS SZELLEMISSÉG**

MODERN KATONAI FELSŐOKTATÁS KORSZERŰ HADSEREG 06

TUDOMÁNYOS BLOGOK

PODCASTOK

SZAKINTERJÚK

TUDÓSÍTÁSOK

RECENZIÓK

KUTATÓI PORTRÉK

TUDOMÁNY MINDENKINEK

11 „Legszebb és legnagyobb nemzeti kincsünk a honvédség”

24 Parancsnokként is helyt kell állnunk!

30 Védelmi kutatások a honvédtisztképző karon

ÚJ FEJEZET A HONVÉDTISZTKÉPZÉSBEN

Február elsejétől Lippai Péter dandártábornok irányítja megbízott dékánként a Nemzeti Közsolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karát: a dékáni átadónépszerűen Pohl Árpád dandártábornok, leköszönő dékántól vette át a kar zászlóját. Pohl Árpád dandártábornok korábban két cikluson át töltötte be a pozíciót; az elmúlt hat évben emberiségével és szakmai felkészültségével elévülhetetlen érdemeket szerzett a katonai felsőoktatás irányításában. Nemrég új fejezet kezdődött a honvédtisztképzésben, és biztosak lehetünk benne, hogy a következő évek folyamatosan új kihívásokat állítanak majd a honvédelmi képzés elé: elég, ha csupán az új haditechnika megismerésére, a Zrínyi Miklós Laktanya és Egyetemi Campus teljes megújítására vagy a változó biztonsági környezetünkre gondolunk. „A Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar szellemiségében olyan értéket képvisel, mint a haza védelme és szerete, a bajtársiasság, a hűség, a csapatszellem, valamint a hagyományok tisztelete” – fogalmazta meg lapunknak a kar eszmeiségét Lippai Péter dandártábornok. Ez a megújuló ludovikás szellemiség, a modern katonai felsőoktatás és a korszerű hadsereg lesz a válasz a kihívásokra.

Szilágyi Dénes főszerkesztő

TARTALOM 2023/3.

02	MOZAIK	20	ÚJRA „VÍVÓTÉRKÉPEN” A LUDOVIKA	43	EGYMILLIÓ ALÁÍRÁS A NEMZETI KISEBBSÉGEKÉRT
06	MEGÚJULÓ LUDOVIKÁS SZELLEMISÉG – MODERN KATONAI FELSOROKTATÁS – KORSZERŐ HADSEREG	24	PARANCNOKKÉNT IS HELYT KELL ÁLLNUNK!	46	MITŐL ÉLHETŐ EGY VÁROS?
11	„LEGSZEBB ÉS LEGNAGYOBB NEMZETI KINCSENK A HONVÉDSÉG”	28	NEM MONDHATOM EL SENKINEK, ELMONDOM HÁT MINDENKINEK	48	„AZ EMBER FÁJ A FÖLDNEK”
14	„A JÖVŐNK GYÖKERESEN MÁS LESZ, MINT A MŰLTUNK”	30	VÉDELMI KUTATÁSOK A HONVÉDTISZTKÉPZŐ KARON	50	INFOHÁBORÚ: MIÉRT NEHÉZ HITELES INFORMÁCIÓKHOZ JUTNI HÁBORÚS KONFLIKTUSBAN?
16	SVÉDORSZÁG NAGYKÖVETE LÁTOGATOTT AZ NKE-RE	33	DIGITÁLIS KÖZSZOLGÁLAT, KÖZÉLETI RETORIKA, DIPLOMÁCIAI KOMMUNIKÁCIÓ	52	MINIMÁLBÉREK VANNAK AZ UNIÓBAN, MINIMÁLJÖVEDELEM NINC
18	MIKÉPPEN GARANTÁLHATÓ EURÓPA BIZTONSÁGA?	36	„IGYEKSZÜNK HIDAKAT ÉPÍTENI”	55	A JOG MÖGÖTTI AKARATRÓL
		39	ÉPÜLŐ KAPCSOLATOK TALLINTÓL BAKUIG	56	A FAJVÉDŐ ELLENÁLLÁS TÖRTÉNETE MAGYARORSZÁGON

MOZAIK

NKE-S VEZETŐK ÉS OKTATÓK AZ ÁLLAMI KITÜNTETETEK KÖZÖTT

Kimagasló elismerésben részesültek egyetemünk munkatársai nemzeti ünnepünk alkalmából. Magyarország köztársasági elnöke a Magyar Érdemrend Lovagkereszt katonai tagozat kitüntetését adományozta Palik Mátyás ezredes, a Nemzeti Közszerológiai Egyetem (NKE) Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának (HHK) katonai repülési dékánhelyettese részére, a magyar honvédtisztképzés fejlesztése érdekében végzett kimagasló tevékenysége elismeréseként. Palik Mátyás ezredes okleveles vadászirányító-megfigyelő tiszt, harcászati repülő törzstiszt, okleveles hadműveleti-harcászati képesítésű tiszt, a hadtudományok doktora. Kutatási területei a pilóta nélküli légi jármű-rendszerek és azok alkalmazása, a légi forgalmi szolgáltatás rendszere, valamint a szimulációs technológiák a légi forgalmi irányításban. Batthyány Lajos-díjat vehetett át Prőhle Gergely volt nagykövet, a Nemzeti Közszerológiai Egyetem Stratégiai Tanulmányok Intézet és a Habsburg Ottó Alapítvány igazgatója. 2000-2005-ig Berlinben, majd Bernben volt Magyarország nagykövete. Ezt követően a Külügyminisztérium állományában dolgozott különböző beosztásokban. A Külügyminisztérium, majd az Emberi Erőforrások Minisztériumának helyettes államtitkáraként az európai uniós kapcsolatokat felügyelte, de portfóliójába tartozott a V4-es együttműködés és a Közép-Európai Kezdeményezés is. 2006 óta a Magyarországi Evangélikus Egyház világi vezetője, magas német, olasz és lengyel állami kitüntetések birtokosa. A Magyar Érdemrend középkeresztje polgári tagozat kitüntetését kapta Csath Magdolna közgazdász, a Nemzeti Közszerológiai Egyetem kutatóprofesszora, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem rektori főtanácsadója és a Szent II. János Pál Pápa Kutatóközpont Gazdaságfejlesztés- és Kisvállalkozás-kutatási és Továbbképző Intézetének vezetője, a Magyar Közgazdasági Társaság Versenyképességi, Innovációs és Informatikai Szakosztályainak elnökségi tagja a közgazdaságtudományok területén elért eredményei, a felsőoktatásban és a kutatásban folytatott, a tehetség gondozás, a versenyképesség és a vállalkozások fejlesztése iránt is különösen elhivatott munkája, illetve odaadó szakmai közéleti tevékenysége elismeréseként.

REKORDSZÁMÚ JELENTKEZÉS

Az elmúlt 12 évben idén volt a legmagasabb a felsőoktatásba jelentkezők száma: több mint 126 ezren nyújtottak be érvényes jelentkezést a 2023. szeptemberben induló képzésekre. A Nemzeti Közszerológiai Egyetemen (NKE) közel 16 százalékos növekedés tapasztalható a jelentkezések számában az előző évhez képest. Az NKE melletti elköteleződést mutatja, hogy jelentősen nőtt az első helyes jelentkezések száma. A 16 százalékos növekedés jelzi, hogy a magyar fiatalok számára meghatározó a biztos jövő egyetemére történő jelentkezés, mert a veszélyes korában csak a jól szervezett állam tudja megvédeni az állampolgárait. Így a Nemzeti Közszerológiai Egyetem szerepe is jelentősebbé válik, hiszen a közép-európai régió elismert államtudományi és közszolgálati felsőoktatási intézménye, a hazai és nemzetközi közigazgatási, rendészeti és honvédelmi, valamint a vízügyi szakemberek képzésének bázis-intézménye, ahol a hallgatók arra készülnek, hogy egész életükben a közt szolgálják. Idén az NKE-re jelentkező 5563 fő 11 197 jelentkezést generált, tehát átlagban egy jelentkező két szakra/munkarendre/finanszírozási formára adta be jelentkezését. Az NKE az egyetemek élvonalába tartozik, tudományos pozícióját tekintve pedig egyedülálló lehetőségekkel rendelkezik. Az UNIside internetes portál a várható pályakezdő bruttó átlagbérek alapján állította sorrendbe a szakokat, amelynek 15-ös listáján az NKE több képzése is szerepel. A legjobban fizető szakok közül négy az államtudományi képzési területről került ki, amely területen egyedülként az NKE hirdet képzést.

WORKSHOP AZ OKTATÁSI MÓDSZEREK FORRADALMASÍTÁSÁÉRT

A Nemzeti Közszerológiai Egyetem az oktatási módszerek forradalmasítása céljából kezdeményezett oktatásmódszertani workshopot Optimus Projekt – Transzformáció mesterfokon címmel. Az ötletverseny megszervezésében a Ludovika Collegium is szerepet vállalt. A program díszvendége Christián László r. dandártábornok, oktatási rektorhelyettes, az NKE RTK Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszékének vezetője volt, aki beszédében hangsúlyozta a hallgatói ötletek jelentőségét, amelyekben az oktatásmódszertani megújuláshoz szükséges ihletet forrását látja. A workshopon részt vevő hallgatók az NKE-ről és a Ludovika Collegiumból (LC) érkeztek. A nap ötleteléssel, előadás-készítéssel és beadandó dokumentumok összeállításával telt. A három elkészült projekt alapvető közös jellemzője volt, hogy a fiatalabb generációk képviselői nagyobb hangsúlyt fektetnének a hallgatói mozgástér növelésére, a csoportmunkára, a digitális eszközök nyújtotta lehetőségek kiaknázására, illetve a megajánlott jegy lehetőségére. A zsűri az elhangzottakat informatívnak, újszerűnek és kreatívnak találta, így megfontolják az ötletek gyakorlatban történő felhasználását.

ÚJABB ÖT ÉVRE SZÓLÓ AKKREDITÁCIÓ

A Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (MAB) Testületének határozata értelmében a Nemzeti Közszerológiai Egyetem 2028. december 31-ig, újabb öt évre szóló akkreditációt kapott. Az akkreditációs eljárás célja a felsőoktatási intézmények Európai Felsőoktatási Térségre vonatkozó minőségbiztosítási irányelvek és sztenderdek (ESG 2015) szerinti működésének vizsgálata és hitelesítése, annak igazolása, hogy egy felsőoktatási intézmény az ESG 2015 (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) szerint folytatja tevékenységét, minőségbiztosítási rendszere folyamatosan nyomon követi, értékeli a normáknak való megfelelést, és aktívan közreműködik az értékelés eredményei alapján a megvalósítást segítő intézkedések, folyamatok kidolgozásában. Az akkreditációs eljárás egyetemi feladatait Christián László r. dandártábornok, oktatási rektorhelyettes koordinálta. Az eljárás során az NKE 2022 tavaszán elkészítette a minőségbiztosítási rendszerének részletes bemutatását tartalmazó önértékelő jelentését, amelynek értékelésével a MAB Látogató Bizottságot bízott meg. 2022 októberében a pandémia miatt azonban az NKE a MAB Látogató Bizottságával a helyszíni látogatás helyett online panelbeszélgetések formájában tárgyalt. A Látogató Bizottság az egyetemi önértékelés és a látogatás tapasztalatai alapján elkészítette jelentését, amelyet a MAB Testülete elé terjesztett. A jelentést a testület elfogadta.

ÚJ KUTATÓMŰHELYEL GAZDAGODOTT AZ NKE

Megalakult a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Oroszország Története Kutatóműhely – jelentette be Deli Gergely, az intézmény rektora, a Ludovika Szárnyépület John Lukacs Társalgójában. Az eseményen bemutatták a kutatóműhely vezetője, Sashalmi Endre, a Pécsi Tudományegyetem Középkori és Koraújkorai Történelmi Tanszéke egyetemi tanára legújabb, angol nyelven megjelent, Russian Notions of Power and State in a European Perspective című könyvét. Deli Gergely felidézte a 2016 és 2018 között megvalósult, a Jó kormányzást megalapozó közzolgálatfejlesztés elnevezésű programot. Ebben zajlott egy államelméleti alap kutatás Cs. Kiss Lajos, az NKE Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar (ÁNTK) Kormányzástani és Közpolitikai Tanszékének egyetemi tanára vezetésével, amelyben Kiss Lajos András és Sashalmi Endre is részt vett – részletezte. Kitért arra, hogy ez a kutatás szolgált a 2020 májusában a Ludovika Egyetemi Kiadó által megjelentetett, ugyancsak Sashalmi Endre által írt könyvnek, amelynek témája a kora újkorai és újkorai orosz államiség volt. A rektor emlékeztetett: a művet bemutató, 2020 októberében megtartott konferencián kezdeményezte Cs. Kiss Lajos az orosz államiség széles értelemben vett problematikáját bemutató kutatóműhely létrehozását. A professzor az elmúlt két évben Sashalmi Endrével közösen dolgozta ki ennek alapjait – mondta.

Deli Gergely a kutatóműhely célkitűzései között említette Az orosz állam életrajza című kötet elkészítését 2025 végéig, illetve olyan tanulmányok megírását, amelyek témái a 18. és a 21. század közötti orosz politikai gondolkodás európai perspektívája, az orosz állam nagy korszakai és kiemelkedő alakjai, valamint az orosz politika és államelméletek, diplomáciatörténet lesznek. A rektor beszédét a kutatóműhely tagjainak – Gecse Géza, Fülöp Mihály és Halász Iván, Bebesi György, Sashalmi Endre, Schrek Katalin, Kiss Lajos András – felsorolásával zárta, akik a hazai ruszisztika kutatásának elismert alakjai.

SPORT HATÁROK NÉLKÜL

Idén március 2-4. között Budapesten rendezte meg az ELTE sportegyesülete, a BEAC és az NKE a 14. Kárpát-medencei Egyetemek Kupáját (KEK). A Ferencvárosi Torna Club sportszakmai támogatásával zajló multisporttornán – amely 2022-ben a harmadik helyen végzett az Év szabadidő-sport-rendezvénye kategóriában az Év Sportolója Gálán – 7 sportágban, 3 napon keresztül közel 1500 egyetemista sportolt együtt. Az egyes tornák minden évben jótékonyági programokkal egészülnek ki. A közös cél érdekében a részt vevő csapatok, támogatók idén is a leginkább rászoruló, nehéz körülmények között élő kárpátaljai gyermekeket segítik. A KEK szervezői csapata 2023-ban a Karácsfalvai Sztojka Sándor Görögkatolikus Líceum magyar diákjai számára gyűjtött adományokat.

HANYATLÓ BIRODALMAK ÁRNYÉKÁBAN

A Nemzeti Közzolgálati Egyetem adott otthont az egyetem és a Lisszaboni Centro de Humanidades CHAM Universidade Nova de Lisboa támogatásával megvalósuló nemzetközi kerekasztal-beszélgetésnek. A kora modern európai kontinentális birodalmak történelmi „életciklusait” feltáró nemzetközi kutatógárda Hörcher Ferenc politikai filozófus és eszmetörténész, az NKE Eötvös József Kutatóközpont Politika- és Államelméleti Kutatóintézetének vezetője és az Eötvös Loránd Kutató Hálózat tudományos tanácsadója vendéglátása révén osztotta meg a tervezett kutatás részleteit. A leendő ERC pályázat kiemelt pályázója, Pablo Sánchez León felvázolta a kutatás hipotézisét: e szerint kontinensünk kora újkorai történelmét egyebek mellett olyan egymást követően felemelkedő, majd hanyatló birodalmak határozták meg, mint a portugál, a spanyol, a Habsburg, az oszmán és az orosz. A projektben részt vevő, többnyire történész és eszmetörténész irányultságú kutatók ezen birodalmak közül egynek vagy többnek is szakértői, akiknek szakmai párbeszéde lehetőséget teremthet a birodalom mint történelmi jelenség nemzetállami kereteket meghaladó új megközelítéseinek kidolgozására.

AZ EMBER JÖVŐJE: TÖBB-BOLYGÓS CIVILIZÁCIÓ?

A Hold és a Mars emberi meghódításának jogi és természettudományi problematikáját járta körbe A holnap határa – az idegen égitestek emberi kolonizálásának akadályai címmel rendezett, az Eötvös Loránd Kutató Hálózat (ELKH) Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpontja (CSFK), valamint a Nemzeti Közzolgálati Egyetem (NKE) Eötvös József Kutatóközpont (EJKK) Világűrjog és Politika Kutatóintézetének (VPKI) közös szervezésében létrejött tudományos est. „Egyetemünk abban a meggyőződésben indította el a világgal kapcsolatos kutatásait, hogy az ezzel a témával (is) képviselt társadalomtudomány felzárkózhasson a több ezer éves természettudományos kutatások mellé, amelyek segítségével a jövőben a civilizációs határokat minél pontosabban meg tudjuk határozni” – mondta köszöntőjében Török Bernát. Az NKE EJKK igazgatója felhívta a figyelmet arra is, hogy az egyetem elnyerte a European Centre for Space Law (ECSL) Európai Űrjogi Központ kapcsolattartó intézet státuszát is.

„Az űrjog az a területe a társadalomtudományoknak, ahol mi csillagászok is érintettek vagyunk a mai korhoz, az űrkutatáshoz kapcsolódó háttértudományok egyik legerősebb tagjaként, hiszen mi képviseljük a Földön túli világ fizikai összefüggéseit tanulmányozó tudományokat. Hiszem, ahogy nincs ma már modern csillagászat űrkutatás nélkül, úgy űrkutatás sincs csillagászat nélkül. E kettő kéz a kézben halad előre, és viszi magával a modern civilizáció fejlődését” – emelte ki köszöntőjében Kiss László egyetemi tanár, kutatóprofesszor, az MTA rendes tagja, az Eötvös Loránd Kutató Hálózat Csillagászati és Földtudományi Kutatóintézet főigazgatója. „Az idegen égitestek emberi kolonizációjának természettudományi és jogi lehetőségeivel és korlátaival foglalkozik az ELKH-val kötött együttműködésünk. A megállapodás azzal a céllal jött létre, hogy a jelenleg science fictionbe hajló elképzeléseinket közelebb hozzuk a valósághoz” – hangsúlyozta köszöntőjében Bartóki-Gönczy Balázs, az EJKK VPKI intézetvezetője.

DUPLACSÚCSOS ÖRÖMTELI HEGYMENET

A Nemzeti Közzolgálati Egyetem Nemzetközi Főigazgatósága (NFI) Ferenc pápa áprilisi magyarországi látogatásának jelentőségéről, illetve a vatikáni-magyar kapcsolatokról szervezett beszélgetést a Magyarul a világról című rendezvénysorozat keretében, a Ludovika Főépületében. A nemzetközi estet Mernyei Ákos, az NKE nemzetközi főigazgatója és Mátyus Marcell, az NKE NFI munkatársa közösen moderálták. Az eszmecsere Magyarországi szentszéki nagykövetségének egykori első beosztottja, Érszegi Márk Aurél elmondta, egy pápalátogatás mindig kettős természetű: a pápa a katolikus egyházfő, ugyanakkor a nemzetközi kapcsolatok egyik szuverén szereplője. Érkezése történelmi jelentőségű esemény bármely ország életében. Hozzátette: hazánk célja a mindenkori jó kapcsolat fenntartása az Apostoli Szentszékekkel. A diplomáciában az is lényeges, hogy mindenki megerősítve érezze magát abban a kérdésben, amely számára fontos. Legutóbb itthon a házasság védelme kapott ilyen hangsúlyt, ezúttal pedig valószínűleg a háború és a béke kérdésében keresi hazánk a pápa szövetségét. Monostori László a katolikus nézőpontot erősítve elmondta, duplacsúcsos örömteli hegymenet a pápa újbóli magyarországi látogatása – legutóbb ugyanis 2021 szeptemberében, a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszuson tartózkodott hazánkban. A plébános atya, volt érseki titkár hozzátette, a pápalátogatás után azok, akik keresztények, talán bátorságot kapnak arra is, hogy hirdessék, kereszténynek, katolikusnak lenni igenis trendi.

Megújuló ludovikás szellemiség – modern katonai felsőoktatás – korszerű hadsereg

„Egy ország ereje nem csupán haderőben mérhető, hanem az emberek elhivatottságában, a honvédelem ügye iránti elkötelezettségében is” – véli Lippai Péter dandártábornok. A Magyar Honvédség Szárazföldi Parancsnokságának korábbi parancsnoka február elseje óta irányítja a magyar katonai felsőoktatást, azaz megbízott dékánként vezeti a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karát.

- Katonai pályára készült, mégis egy ponton el kellett engednie gyermekkori vágyát, hogy vadászpilóta legyen. Érdekelte a hadtörténelem, de lövészkatona lett. Honnét eredeztethető a honvédelem iránti elkötelezettsége? Édesapám hivatásos katona, nagyapám pedig egyszerű baka volt, aki harcolt a második világháborúban, majd öt év szovjet hadifogság után tért haza. Később nagyon nagy hatással volt rám a feleségem – akkor még csak barátanom – nagyapja is, aki hivatásos altisztként

harcolt a világháborúban, és rendkívül szemléletesen mesélt nekem a katonai hivatás lényegéről éles helyzetekben. Nagyon sokat tanultam tőlük emberiségről, szakmáról és hazaszeretetről. Gimnazista koromban pedig érdeklődni kezdtem a hadtörténelem és a régészet iránt; ekkor döntöttük el az egyik legjobb barátommal, hogy hadtörténészek leszünk. Ehhez akkoriban két út vezetett: vagy elvégezzük a történelem szakot, és honvédelmi ösztöndíjasok leszünk, vagy előbb katonák leszünk, és később tanulunk történelmet. Annak ellenére, hogy már felvettek a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem történelem–oroszlakára, az utóbbit, a katonai pályát választottam: először vadászpilótának jelentkeztem, de az orvosi alkalmasságim nem sikerült; viszont a vizsgálat pár napja alatt nagyon megragadott az a katonai környezet, amelyet ott megismertem. Végül a Kossuth Lajos Katonai Főiskolára jelentkeztem. A felvételi beszélgetésre várva mindhárom akkori katonai felsőoktatási intézményből komoly lehetőséget kínáltak számomra, de én határozottan gépesített lövészként akartam felszerelni. Apám mindig azt mondta, jó képességekkel akár tábornok is lehet belőlem (nevet), de ahhoz összefgyvernemi szakra – gépesített lövész vagy harcokészítő – kell jelentkeznem.

- Nem ismeretlen helyre érkezett: tanult a Nemzeti Közszolgálati Egyetem jogelőd intézményeiben, elvégezte a katonai vezetői szakot és doktori fokozatot is szerzett a Hadtudományi Doktori Iskolában. Hogyan emlékszik vissza az akkori időszakra? A főiskola után szakasparancsnoki és századparancsnoki beosztásokban szolgáltam Szolnokon, Nyíregyházán, majd Debrecenben, ezt követően pedig alegységparancsnok voltam egykori alma materemben, ahol három évig a gépesítettlövész-hallgatók felkészítésében vettem részt oktatóként is. 1997-ben felvettek az NKE másik jogelőd intézményébe, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemre, katonai vezetői szakra, majd több mint tíz évvel később az egyetem Hadtudományi Doktori Iskolájában szereztem PhD-fokozatot. Nagyon szép évek voltak ezek, sokat tanultam tanáraimtól és katonatársaimtól. A jogelőd intézményeket sok kritika szokta érni, de én mindig azt mondtam, hogy az ott kapott ismeretek és tapasztalatok nélkül soha nem lehettem volna az, akivé váltam. Későbbi tanulmányaim során nagyon hasznosnak bizonyultak az itt kapott „kompetenciák”.
- Február 1-jétől megbízott dékánként irányítja a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kart. Hogyan kapta meg a felkérést?

Rendkívüli megtiszteltetés a magyar katonai felsőoktatás élére állni. Váratlanul ért, amikor felkínálták számomra ezt a beosztást, annak ellenére, hogy az előző pályázati időszakokban is felmerült ennek a lehetősége. Fiatalként úgy gondoltam, hogy később szeretném átadni tudásomat az utánam jövő generációknak – ezt a célt szolgálta a doktori képzésem is –, úgy tűnik, erre most lehetőségem is nyílik. Ennek ellenére alapvetően csapatoknál szolgáltam, és még a közelmúltban is más területen kaptam felhatalmazást.

- Dandároknál hadművelési és kiképzési főnök, törzsfőnök, dandárparancsnok-helyettes, majd magasabb törzsekben és parancsnokságokban kiképzési csoportfőnök, szárazföldi szemlélő – számos vezetői beosztást követően – az MH Szárazföldi Parancsnokság éléről érkezett a honvédtisztképzés területére. Más vezetési kompetenciákat igényel a dékáni pozíció, mint a korábbi vezetői beosztásai? A tisztképzés rendszere rendkívül komplex. Szerencsére a korábbi két dékánnak köszönhetően, akiket a barátaim között is tudhatok (Dr. Boldizsár Gábor ezredes és Dr. Pohl Árpád dandártábornok – a szerk.), sejtettem, hogy milyen kihívásokra számítsak. Ebben a rendszerben nem csupán a katonai doktrínák mérvadóak, hanem figyelembe kell venni az NKE és a Honvédelmi Minisztérium civil szabályozóit is. Ezeknek az összehangolása, valamint a háromirányú követelményeknek való megfelelés merőben eltérő vezetői hozzáállást igényel. Céлом, hogy megtaláljam a közös hangot a fenntartóval, az egyetem vezetésével, a Honvédelmi Minisztérium szakmai előljáróival és a Magyar Honvédség vezérkarával, az érintett alakulataival, valamint a tisztjelöltekkel; és közös munkánkat minden szinten elégedettség kísérje. A sikert számomra ez a fajta »

elégedettség fogja jelenteni. Biztos vagyok benne, hogy a korábbi beosztásaimban megszerzett kapcsolatrendszer is jól lehet hasznosítani ennek a célnak az elérése érdekében.

• **Milyen tervekkel érkezett?**

Általában, amikor egy vezető felkérnek, az rögtön programot is hirdet. Én kértem egy kis haladékat: az első időszakban szeretném megismerni a rendszert, figyelni, átlátni a kapcsolati hálókat, felmérni az erőviszonyokat, hiszen ezek nélkül nehéz célokat kijelölni és jó döntéseket hozni. A hadsereg közel sem olyan, mint egy civil nagyvállalat. Nagyon hierarchizált és nagyon komoly erkölcsi értékeken alapuló szervezet, ahol azt várjuk a „munkavállalótól”, hogy ha kell, az életét áldozza a hazáért. Híven tükrözi ezt a ludovikás szellemiség, amit elődjainktől örököltünk, és amely az egykori „csatakiáltásban” is megnyilvánult: „A hazáért mindhalálig!” Ezt kell a 21. századi kihívásokhoz igazítanunk. Úgy kell alakítanunk a katonai Maslow-piramis alapjait a szükségletek kielégítésének szintjén, hogy a szakmaiságot, a hazaszeretetet, az önfeláldozás készségét és az önmegvalósítást célzó elemeket stabilan rá tudjuk építeni.

• **Van mottója?**

Ha egyetlen szóban akarom megfogalmazni, akkor az elégedettség. Hosszabban megfogalmazva: „A Magyar Honvédség legjobb reklámhordozói az elégedett katonák. Megítélésére pedig a legveszélyesebbek azok a csalódott katonák, akik leszerelnek és rosszhírlőket viszik.” Egy 360 fokos értékelési rendszerben arra kell törekednünk, hogy minden szinten: az előljáróink, a munkatársaink és partnereink, de

a beosztottjaink is elégedettek legyenek a munkánkkal. Ha ezt el tudjuk érni, akkor lehetünk igazán sikeresek. Vezetésfilozófiám, a küldetésorientált vezetésszemlélet (Auftragstaktik vagy mission command), egyre gyakrabban jelenik meg az előljárói nyilatkozatokban. Ebből a témából írtam a doktori dolgozatomat, és eddigi pályafutásom során azt szerettem volna bizonyítani, hogy a gyakorlatban is működőképes, ha betartjuk az alapelveit és megteremtjük a feltételeit.

• **Már az első hónap után látható, hogy új lendületet vett a kar kommunikációja.**

Örülök, hogy így érzi, mert valóban, sokkal aktívabb, elsősorban a hallgatókra fókuszáló kommunikációs irányba indultunk el. Ugyanakkor szeretnénk azt is megmutatni, hogy milyen értékes szakembergárdával dolgozik a kar. Igyekszünk a saját tartalmakon kívül olyan lehetőségeket, programokat is bemutatni a hallgatói mindennapokból, amelyekkel felkeltethetjük a fiatalok érdeklődését. A kar kommunikációjának hármas célt kell szolgálnia: igazodnia kell az egyetem fő célkitűzéseire, teljesítenie kell a honvédelmi minisztérium követelményeit és figyelembe kell vennie a honvéd vezérkar főnöke által támogatott igényeket is. Kiemelt feladatunk a honvédség társadalmi elismertségének növelése, illetve a fiatalok megnyerése, amelyben óriási szerepe van a kommunikációnak. Aktívan be kívánjuk vonni a hallgatóinkat, hiszen ők tudják leginkább megmondani, hogy mi ébreszti fel a kortársaik figyelmét, és melyek azok a kommunikációs csatornák és formák, amelyek a legnépszerűbbek a fiatalok körében.

• **Milyen indíttatásból jelentkeznek a fiatalok katonának?**

A legtöbb fiatal nem igazán tudatosan jelentkezik katonának. Van egyfajta kalandvágy bennük, vagy családi, baráti hatás, de mégis hajlamosak megrettenni, amikor a szervezeti érdek alá kell helyezni egyéni érdekeiket. A háborús filmek legtöbbje valótlan képet fest a katonai szolgálatról: a katonáéletről közel sem olyan, mint azokból kitűnik. Sokkal több olyan áldozatvállalással jár, amely nem olyan látványos, mint például egy harci cselekmény. Mint a monotonitás. Azonban hazánknak szüksége van tetterre kész és elhivatott, jól képzett fiatalokra. Olyanokra, akik képesek hazájukért küzdeni, és azt, ha kell, a legnagyobb áldozatot is meghozva megvédeni. Katonáinkat ugyanakkor egyre inkább a civil életben is megbecsülik, hiszen pontosak, megbízhatóak, alá tudják vetni magukat a vállalati érdekeknek, így az itt tanult kompetenciákat a civil életben is jól tudják kamatoztatni.

• **Mit nyújt a kar azok számára, akik továbbtanulásnál a HHK-t választják?**

A kor kihívásaihoz igazodva nem csupán technikájában, felszerelésében kell megújulnia a Magyar Honvédségnek, hanem az oktatás területén is. A Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar az ország egyetlen oktatási intézménye, ahol katonai felsőoktatás folyik. Szellemiségében olyan értékeket képvisel, mint a haza védelme és szeretete, a bajtársiasság, a hűség, a csapatszellem, valamint a hagyományok tisztelete. A 2022/2023-as tanévtől új jogállásban tanulnak tisztjelöltjeink: az egyetemmel létesített hallgatói

jogviszony mellett a Magyar Honvédség szerződéses állományába tartoznak. Tavaly jelentős illetménynövelésben részesültek, de komoly vonzerőt jelent az ingyenes tanulás, szállás és étkezés lehetősége is. A leendő katonatisztek képzése a Zrínyi Miklós Laktanya és Egyetemi Campuson zajlik, ahol a tisztjelöltek a Magyar Honvédség állományának tagjaként az MH Ludovika Zászlóalj állományában teljesítenek szolgálatot. Oktatásuk közel sem csak tanteremben történik, számos gyakorlati foglalkozást tartanak számukra, amelyek jelentős részét terepen, harszerű körülmények között kell végrehajtaniuk. A felkészítés során egyre »

nagyobb szerepet kell hogy kapjanak a korszerű szimulátorok, amelyekkel nagymértékben növelhető a felkészítés hatékonysága. Az oktatásban kiemelt szerepet kap a fizikai és nyelvi képzés is. Civil szakunk, a biztonság- és védelempolitika a közszolgálatosság közös alapja, az egyik legfontosabb kapocs az egyetem többi kara felé. Ha mi a civil életben is versenyképes tudást és a haza szolgálatára is alkalmas képességet adunk, akkor reményeim szerint a jövőben még nagyobb lesz az érdeklődés képzéseink iránt. Minden eszközzel azon kell lennünk, hogy a honvédtisztképzés – minden szakon

– változatos és korszerű ismereteket nyújtson, ahol a fiatalok meg tudják találni az érdeklődésüknek legmegfelelőbb területet. Rendszeresen rotálunk kell az oktatói állományunkat a csapat- és kari beosztások között, hogy hallgatóink a lehető legfrissebb tudást és tapasztalatot kapják tanáraiktól és oktatóiktól. Számunkra a fiatalok jelentik a jövőt.

- Tervben van a Zrínyi Miklós Laktanya és Egyetemi Campuson egy modern, 21. századi követelményeknek megfelelő laktanyakomplexum kialakítása. Mit lehet tudni a beruházásról, és milyen fázisban van jelenleg?

Az egyetem hadtudományi karának otthont adó Zrínyi Miklós Laktanya és Egyetemi Campus képzési-kutatói infrastruktúrája meglehetősen elavult, modernizálásra szorul. Jelenleg a tervezés fázisában tart a beruházás, és belátható időn belül a végrehajtás is megkezdődhet. A tervezett új objektum sokkal többet fog nyújtani, mint egy átlagos oktatási intézmény: az oktatási-képzési épületeken kívül helyet biztosít a katonai szocializációt támogató „laktanyai szegmensnek”, valamint egy minden igényt kielégítő sportkomplexumnak is.

Szerző és fotó: Szilágyi Dénes

„Legszebb és legnagyobb nemzeti kincsünk, a honvédség”

„Ha a 215 évvel ezelőtt alapított tisztképzést tanulmányozzuk, egy közös vonás fedezhető fel jelenünk képzésével: a korszerű tudással rendelkező, művelt, széles látókörű honvédtiszt éthosza, aki bátor harcvezető és értelmiségiként a társadalom megbecsült, köztiszteletben álló tagja. Ezt a célt szolgálja ma is a katonai felsőoktatás, amelynek egyedüli letéteményese a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kara” – emelte ki Pohl Árpád dandártábornok, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának (HHK) távozó dékánja a kar dékáni beosztás átadásátvétel alkalmából rendezett állománygyűlésén a Zrínyi Miklós Laktanya és Egyetemi Campus M. Szabó Miklós alátábornagról elnevezett Dísztermében, március 9-én. »

A dandártábornok a leendő tiszti generációnak azt üzentte, hogy a tiszti pályához legfontosabb a hazaszeretet. „A második mandátuma lejártával elköszönő dékántól talán az is elvárható, hogy valami bölcs útravalóval szolgáljon, ezért visszanyúltam az alapító atyák akaratahoz, és kérem, hogy a tisztképzéssel kapcsolatban mindig ezt tartsák szem előtt. Az 1808. évi VII. törvénycikk első mondata így hangzik: »Midőn a karok és rendek az ország védelmi ügyét tárgyalják vala, tanácskozásait nem csupán a jelen időre, hanem a jövőre is kiterjesztették; s hogy fiaik és utódaik nem csak erővel, hanem annál hathatósabban tudományyal is tudjanak hazáért, ősi alkotmányért és a felséges uralkodó házáért harcolni.« – emelte ki Pohl Árpád. Idén lesz 175 éves „legszebb és legnagyobb nemzeti kincsünk, a honvédség” – húzta alá beszédében a honvédelmi miniszter. Szalay-Bobrovniczky Kristóf ismertette, hogy az elmúlt 175 évben a Magyar Honvédség sokszor változtatta arcát, minden generáció alakított rajta, így a mai generációnak is a kezében van a lehetőség, hogy a saját képére formálja a hadsereget. „Az a feladatunk, hogy a hagyományainkra támaszkodó, jövőbe

mutató Magyar Honvédséget építsünk” – hívta fel a figyelmet a tárcavezető. Szalay-Bobrovniczky Kristóf megköszönte a kart két cikluson át vezető Pohl Árpád dandártábornok, távozó dékán munkáját és szolgálatát. Egyúttal köszöntötte Lippai Péter dandártábornokot, aki február 1-jétől tölti be megbízottként a HHK dékáni tisztségét. „A magyar tisztképzésben olyan tábornokra van szükségünk, aki megtestesíti a katonaságon belül azt a széles látókörű tiszti mintát, aki nemzetközi példákra és a magyar hagyományokra egyaránt támaszkodik” – fogalmazott a miniszter. A HHK dékáni beosztását átvevő Lippai Péter dandártábornok az előjárótól kapott feladatok alapjául szolgáló küldetését megfogalmazva hangsúlyozta, hogy a Ludovika több mint 200 éves hagyományaira építve a 21. század összetett kihívásainak megfelelő, korszerű tisztképzést kell erősítenie. „Mottóm az elégedettség. Ennek megvalósítása érdekében erősíteniünk kell az oktatás és a nevelés egységét, 21. századivá kell tennünk az élet-, a szolgálati és a munkakörülményeket, valamint naprakészen, a Zrínyi Honvédelmi és Haderőfejlesztési Programmal szoros összhangban kell tartanunk a tananyagot és oktatóink felkészültségét” – szögezte le.

Méhes Roland hallgató főtörzsőrmester, a HHK Hallgatói Önkormányzatának elnöke a karon tanuló egyenruhás és civil hallgatók nevében megköszönte Pohl Árpád dandártábornoknak azt a munkáját, amelyet a kar és a hallgatók érdekében dékánként tett, és köszöntötte Lippai Péter dandártábornokot. Az NKE tudományos rektorhelyettese megköszönte Pohl Árpád dandártábornok dékáni munkáját és tisztségében köszöntötte Lippai Péter dandártábornokot. Csikány Tamás dandártábornok pohárköszöntőjében a több mint 200 éves tisztképzésről beszélt, amelynek

keretében kitért arra is, hogy a tisztképzés során figyeltek arra, hogy olyan tiszteket bocsássanak ki a Magyar Királyi Ludovika Akadémiáról, akik nemcsak az elsőtiszti beosztásunkban állják meg a helyüket, hanem olyan alapos hadtudományi ismereteket kapjanak, amelyek révén bármilyen beosztás feladatait el tudják látni, sőt, olyan elvárás is volt velük szemben, hogy a társadalom számára mintapolgárok legyenek.

Szöveg: Sallai Zsófia
Fotó: Szilágyi Dénes

„A jövőnk gyökeresen más lesz, mint a múltunk”

Védelem és biztonság Dél-Amerikában és Dél-Európában: Új kihívások, küzdelmek és hagyomány. E címmel szervezett nemzetközi konferenciát a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) Doktorandusz Önkormányzata, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának HHK) Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszéke társszervezésével. A hibrid rendezvény megnyitóját a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) Zrínyi Termében tartották. A háromnapos konferencián több mint 70 előadó részvételével összesen 17 szekcióban hallhatunk előadásokat.

Gergi-Horgos Mátyás moderátor köszöntő szavai után elsőként Jobbágy Zoltán, a HHK nemzetközi dékánhelyettese üdvözölte a helyszínen és online bekapcsolódott vendégeket. Említést tett a nemzetközi biztonság- és védelempolitika témában az egyetemen elérhető hároméves BA- és kétéves MA-képzésekről, amelyek keretében a hallgatók megismerkedhetnek a rendszerváltás óta eltelt időszak főbb történéseivel, és a régiós tanulmányok mellett Dél-Amerikáról is tanulnak. Szente-Varga Mónika, a konferencia elnökeként visszatekintett az első két, ugyancsak Dél-Amerika-fókuszú

konferencia szervezésének időszakára. 2021-ben a pandémia okán még teljes egészében online rendezték meg a szakmai fórumot, tavaly és idén már hibrid formában vehetnek részt az érdeklődők a mind több előadóval és programmal jelentkező eseményen. Idén hét online szekcióban immár mintegy 70 előadást hallgathatnak meg az érdeklődők március 2. és 4. között – emelte ki. Március 4-én Thomázy Gabriella főszerző, NKE DÖK alelnök meghívására a Chilei Légierőhöz tartozó CEEA (Center for Strategic and Aerospace Studies) három kutatójának

(Iván Witker, Miguel Navarro, Santiago Rivas) plenáris előadásait spanyol nyelven követhettük az online térben, amelyek a régió biztonsági és védelmi kérdéseire fókuszáltak. Az előadásokat Jorge Robles Mella chilei vezérezredes moderálta.

Urbanovics Anna, az NKE Doktorandusz Önkormányzatának elnöke az egyetem tudományos-kutatói tevékenységét emelte ki, a fókuszban lévő témák közé sorolva a dél-amerikai és a dél-európai régiók közti geopolitikai

folyamatokat, kulturális gyökereket, történelmet. A rendezvényről elmondta: több angol és spanyol nyelvű előadás hallható majd, mint a korábbi években, és két publikációról is szó lesz.

A köszöntők után Szöllősi-Nagy András, az NKE Víz- és Környezetpolitikai Tanszékének egyetemi tanára az EU Secure Projekt képviselőjeként (Water Security Project) tartott előadást *Éghajlat, ellenálló képesség és vízbiztonság a Földközi-tenger térségében (Climate, Resilience and Water Security in the Mediterranean Region)* címmel. Három fő problémával kell szembenéznünk régióinkban – kezdte a professzor. Ezek az éghajlat, az ellenálló képesség, azaz reziliencia (a rendszer azon képessége, hogy kibillenés esetén képes visszatérni a dinamikus egyensúly állapotához), valamint a vízbiztonság. Utóbbi a társadalom azon képességére utal, hogy tagjai számára képes stabil elérhetőséget biztosítani megfelelő mennyiségű és minőségű vízhez.

A kritikus helyzet alapvetően a népességrobbanáshoz vezethető vissza, a klímaváltozás 80 százalékban ennek tudható be. Fontos látni, hogy a lehullott vízmennyiség sokezer éve változatlan, csak területi és időbeli eloszlása vált egyenlőtlené, ez okozza a mind gyakoribb árvizeket. Szöllősi-Nagy András beszélt az antropocén korszak beköszöntéről is, azaz korunkról, amelyben az emberi tevékenység a Föld ökoszisztémáira jelentős és globális hatást gyakorol. Példa erre az ötmillió lélekszámú városok számának emelkedése: míg 1950-ben csupán hat ilyen volt világszerte, 2015-ben már nyolcvan. Ez sosem látott változásokat indít el. A konferenciára számos külföldi előadó érkezett nemcsak az online, hanem a jelenléti szekciókba is. Összesen 18 nemzet képviseltette magát az eseményen: mások mellett Chiléből, Mexikóból, Spanyolországból, Szerbiából, valamint a hazai intézmények külföldi hallgatói és oktatói is előadtak. A szervezők úgy állították össze a szekciókat, hogy

a doktoranduszoknak lehetőségük nyíljon megismerkedni a téma kutatóival és oktatóival, így segítve a tudományos kapcsolatok építését és a kutatásokban való előrehaladást. A tudományos tanácskozás idei évben is két publikációs lehetőséget kínál az előadók számára: a *Pólusok* című folyóirat magyar nyelven, míg a *Nemzet és Biztonság* elnevezésű angol nyelven várja a konferencia előadásaiból készült publikációkat.

Az előadások témái között szerepeltek aktuális biztonsági kérdéseket tárgyalók: migrációs kihívások, energiabiztonság, kiberbiztonság, valamint hadtörténelemhez kapcsolódó témák is, amelyek között viszonylag egyenlően megoszlottak a dél-amerikai és dél-európai térséget érintő kutatási témák. A háromnapos rendezvényen szó esett egyebek mellett a venezuelai migrációs krízis kihívásairól, a Francia Idegenlégió dél-európai szerepvállalásáról, Kína argentinai szerepvállalásáról és a mexikói drokartellekről is.

Szerző: Kovács Lilla

Svédország nagykövete

A Nemzeti Köszolgálati Egyetem (NKE) ismét megrendezte Ludovika Nagyköveti Fórum című eseményét február 28-án. A félév első rendezvényén immár hagyományosan az Európai Unió (EU) soros elnökségét betöltő ország nagykövete vesz részt.

Ezúttal Dag Hartelius, Svédország Magyarországra akkreditált nagykövete volt a díszvendég.

A rendezvényt Deli Gergely rektor nyitotta meg, aki köszöntőjében kiemelte, hogy az elmúlt két évben váratlanul felborult a világrend: járványok, gazdasági recesszió, véres háború a szomszédban, Törökországot és Szíriát sújtó földrengésnek lehettünk tanúi. Hangsúlyozta, hogy ezekben a viharos időkben minden eddiginél nagyobb szükség van az országok közötti

Ukrajna ellen. Ez a fejlemény egyrészt arra készítette Finnországot és Svédországot, hogy feladják a katonai elzárkózás politikáját. Másrészt a két északi ország csatlakozása a szövetséghez az utolsó lépés lesz ahhoz, hogy az egész balti-tengeri régió a transzatlanti biztonság szerves részévé váljon, és ezáltal a NATO megerősödjön északon.

párbeszédre, együttműködésre és támogatásra.

Hozzátette: megtiszteltetés számunkra, hogy platformot biztosíthatunk a megbeszélésekhez.

Dag Hartelius, Svédország magyarországi nagykövete *Átfogó európai biztonság – az északi térség perspektívája* címmel tartott vitaindító beszédet, amelyben egyebek mellett rámutatott, hogy az Északi-sarkvidék és a Balti-tenger térsége az Oroszország és az Egyesült Államok közötti stratégiai régióban fekszik. Ezen a területen az orosz magatartás az elmúlt évtizedben egyre magabiztosabbá vált. Felidézte továbbá Oroszország 2007-es kibertámadását Észtország ellen, a 2008-as grúzai támadást, a Krím 2014-es annektálását, valamint az egy évvel ezelőtti támadást

A nagykövet ezt követően a Szahel-övezetet tekintette át, és példákat hozott arra, hogy az európaiak hogyan működnek együtt az ebből és más déli régiókból eredő fenyegetés enyhítésében. A fenyegető irányok megnövekedett száma mellett az európai és transzatlanti biztonságot fenyegető veszélyek összetettsége is megnövekedett, nem utolsósorban a hibrid oldalon – kiberműveletek és az állami szereplők dezinformációja formájában. Ez a fejlemény fokozott együttműködést követel a transzatlanti közösségen belül, valamint még nagyobb kölcsönös bizalom kiépítését, amikor a biztonság áll a középpontban.

Dag Hartelius megnyitászavait követően kerekasztal-beszélgetés következett, amelyen részt vett Csiki Varga Tamás, az NKE Eötvös József Kutatóközpont

látogatott az NKE-re

Stratégiai Védelmi Kutatóintézetének tudományos főmunkatársa és Siklói Péter volt védelempolitikáért és védelmi tervezésért felelős helyettes államtitkár. A beszélgetést Mártonffy Balázs, az NKE Amerika Kutatóintézetének vezetője moderálta. A szakértőkhöz intézett első kérdés óhatatlanul a svéd és a finn NATO-csatlakozás magyar ratifikációs esélyeire irányult. Siklói Péter

szerint egy parlamenti demokráciában a képviselőknek joguk van aggályaikat megfogalmazni egy-egy kérdésben, amelyet a szavazás előtt részletesen meg akarnak vizsgálni, de úgy véli, hogy a magyar Országgyűlés megszállja a két ország NATO-csatlakozását. A beszélgetés legfontosabb eleme az orosz–ukrán háború kimenetelének kérdése volt. Csiki Varga Tamás szerint a következő hónapokban még hevesebb harcok várhatók, és a pesszimistább előrejelzések szerint még az is elképzelhető, hogy ősre sem lesz béke. Siklói Csaba hozzátette: bár azt hitték, hogy Oroszország rendelkezik a világ második legerősebb hadseregével, mostanra világossá vált, hogy ez nem így van, és a háború valószínűleg az erők

kölcsönös kimerülésével ér véget. A megbeszélésen elhangzott az is, hogy bár a jelenlegi háború miatt megnövekedtek a hagyományos katonai biztonságra fordított kiadások, az általános biztonsági fenyegetés összetettsége miatt a hibrid fenyegetésekkel szembeni nagyobb erőfeszítésekre és a polgári védelem megerősítésére is szükség van. Mindezen területeken az EU-nak fontos szerepet kell játszania. Mártonffy Balázs kérdésére, hogy Svédország hogyan egyeztetheti össze a nukleáris leszerelés régóta tartó támogatását azzal a kívánságával, hogy csatlakozzon egy nukleáris fegyverekkel rendelkező szövetséghez, a svéd nagykövet elmondta: Svédország a csatlakozás után is a nukleáris leszerelésért fog dolgozni, mint sok más NATO-tag.

A kerekasztal-beszélgetés szakértői kitértek arra a mindenkit leginkább foglalkoztató kérdésre is, hogy valószínűsíthető-e a háború nukleáris eskalációja. Siklói Péter úgy fogalmazott: „ami fizikailag megtehető, az lehetséges”, tehát ha Oroszország egzisztenciális fenyegetettséget érez, akkor atomfegyvereket is bevethet. Csiki Varga Tamás megjegyezte, hogy ebben a háborúban nem Oroszországot fenyegeti egzisztenciális veszély, hanem Ukrajnát. Zárásként megjegyezte, hogy attól, hogy egy atomhatalom vesztesre áll egy háborúban, még nem jelenti azt, hogy automatikusan nukleáris fegyverrel fog fellépni.

Szerző: Kitta Annamária

Fotó: Szilágyi Dénes

Miképpen garantálható Európa biztonsága?

Felértékelődött az EU határain túli területek biztonsága, a közös védelmi képességek fejlesztése azonban a tagállamoktól pénzt és széles körű együttműködést igényel – hangzott el a Ludovika Főépületében szervezett védelem- és biztonságpolitikai eszmecszerén.

Közösen szervezte meg éves doktori iskolai konferenciáját az Európai Biztonsági és Védelmi Főiskola (ESCD), az Európai Doktori Iskola a Közös Biztonság- és Védelempolitikáról, a Nemzeti Közszerződés Egyetem (NKE), valamint az NKE Hadtudományi

és Honvédtisztképző Kara (HHK) a Ludovika Főépület Széchenyi Dísztermében.

Deli Gergely megnyitójában arról szólt, hogy a komplex krízisek korában élünk ma, amelyek egyaránt fenyegetik biztonságunkat és jólétünket. Az NKE Magyarországon az egyetlen olyan intézmény, amely egyenruhás szakembereket képez, ám aligha van olyan, akár civil hallgató is a Ludovikán, aki ne találkozna tanulmányai során a modern társadalmat veszélyeztető kihívásokkal. Az NKE rektora kiemelte, az egyetem közössége hálás, hogy otthont adhat egy ennyire időszerű konferenciának, valamint annak az akadémiai színvonalú munkának, amelynek végső célja az európai béke, biztonság és jólét megerősítése.

Lippai Péter dandártábornok az ESCD misszióját emelte ki, hiszen a szervezet szeretne kritikus tömeget alkotni Európában a biztonsági kérdésekkel magas szinten foglalkozó szakemberek-

ből. A HKK elkötelezett a nemzetek és az intézmények közötti kapcsolatok építésében Európában, hogy hallgatóinak a legmagasabb szintű képzést tudja nyújtani. Az NKE HKK dékánja kiemelte, a védelmi témák és területek széles köre, amelyet ez a kétnapos konferencia érint, ma még fontosabbak, mint eddig voltak.

Foteini Asderakinak, a Piraeus Egyetem docensének, az ESCD Doktori Iskola elnökének szavait a helyszínen Molnár Anna tolmácsolta. Az NKE HKK Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszékének egyetemi tanára arról beszélt, hogy az ESCD voltaképpen a biztonsággal és a védelemmel foglalkozó egyetemi karok együttműködő hálózata, amelynek aktív tagjai az NKE hallgatói és kutatói egyaránt.

Együttműködés Európa határain túl

A konferencia első előadója, Mailis Pukonen *Az EU külső határain túl: az Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynöksége (CEPOL) hozzájárulása az európai biztonsági ökoszisztémához* című előadásában kiemelte, az Ukrajna elleni háború drámaian megváltoztatta, hogy hogyan gondolkodunk az európai biztonságról. Felértékelődött ugyanis a közösség számára az EU határain túli területek biztonsága és jóléte.

A CEPOL igazgatóhelyettese, műveleti vezetője hangsúlyozta, a terrorizmus, a szervezett bűnözés vagy a kibertérben zajló visszaélések olyan globális fenyegetést jelentenek, amely elől egyetlen állam sem tud kitérni. Ma erős és ellenálló társadalmakra van szükség, amihez fontos eszköz a rendőri, határvédelmi és katonai információk gyors és hatékony megosztása a partnerekkel. A CEPOL a felkészülés érdekében gyakorlatokat, illetve egyéni találkozókat is szervez, ahol a szakemberek megoszthatják egymással a jó gyakorlatokat.

Erősítsük meg Európát közösen!

A következő előadó, Somogyi Gyula az európai biztonsági és védelmi kérdésekről beszélt előadásában – összhangban az EU Stratégiai Iránytűjének végrehajtásával. Kiemelte, az elmúlt évben elfogadott Iránytű konkrét és széles körű intézkedéseket fogalmaz meg a következő 5–10 évre, hogy megerősítse az EU védelmi képességeit. Magyarország számára ez kiemelt terület, azon dolgozunk, hogy a tagországokkal együttműködve fejlesszük védelmi képességeinket. Ehhez közös

gyakorlatokra, valamint a diplomáciai és a fegyveres testületek együttműködésének fejlesztésére van szükség. A Külgazdasági és Külügyminisztérium osztályvezetője elmondta, a megerősített Európa még hatékonyabb tagja lehet a NATO-nak, amelyre továbbra is biztonságunk garanciájaként tekintünk.

A legfontosabb feladat

Horváth Katalin a *Közös Biztonság- és Védelempolitika: magyarországi szemmel nézve* című előadásában rámutatott, a biztonsági együttműködés komoly feladatot ró a tagállamokra. A Honvédelmi Minisztérium munkatársa arról is szólt, hogy a kollektív biztonság megteremtéséhez elsősorban fegyveres erőkre, előkészített katonai tervekre és e haderők precíz irányítására van szükség.

Valamint – mint ez közismert – pénzre. A költségek egy részét az együttműködő tagállamok, másik részét pedig a közös európai költségvetés állja, utóbbi összeget viszont most az ukránok támogatására fordította Európa. Ez a lépés természetesen érthető, de a jövőben fontos lenne, hogy az eredeti tervek megvalósítására fordítsuk a forrásokat. Egyelőre még kérdés az is, hogyan fogja az EU az egységes haderőt használni. Ugyanis még nem készült közös terv, amellyel együtt meg tudjuk védeni Európát. Természetesen az egyes tagállamoknak és magának a NATO-nak vannak ilyen dokumentumai, de az EU tervét most és nekünk kell kialakítani. A mai helyzetben ez talán a legfontosabb feladat.

Szerző: Sarnyai Tibor

Fotó: Szilágyi Dénes

Újra „vívóterképen” a Ludovika

Több tucat vívóruhába öltözött fiatal kivont pengével áll a Ludovika Főépülete mögött. Más egyetemen talán furcsán hatna ez a látvány, de az Orczy-parkban „beleillik a tájképbe”. Az egykori Ludovika Akadémia a vívás bölcsőjeként több olimpiai bajnokot is adott hazánknak. Három évvel ezelőtt – az egyetem támogatásával – a hagyomány tisztelete mentén új lendületet vett a vívás, amely a Ludovika-brand autentikus elemévé vált. Mi sem mutatja ezt jobban, minthogy két év alatt negyven (!) helyet javítva, az ötödik helyre lépett előre a klub az országos ranglistán. Bartóki-Gönczy Balázs szakosztály-vezetővel és Lorenzo Gianmaria Mazzà vezetőedzővel beszélgettünk az elmúlt időszakról.

● Milyen jelentősége van, hogy az egykori Ludovika Akadémia Szárnyépületében beszélgettünk? Bartóki-Gönczy Balázs: A Ludovika víváshoz fűződő kapcsolatának vizsgálatához egészen 1894-ig kell visszamennünk az időben: ekkor indult ugyanis a tiszti vívásoktatás. Hazánkban ezek között a falak között nevelkedtek azok a katonatisztek, akik később világszintű vívók lettek, majd olimpiai bajnokokat adtak a hazának. Munkájukkal megteremtették azt az iskolát, amelynek köszönhetően az olimpiai sportágak közül a vívásnak köszönhető a legtöbb magyar aranyérem. Nyugodtan kijelenthetjük tehát, hogy a Ludovika a magyar vívóiskola egyik eredője. Ezért is volt fontos a Nemzeti Közszerződés Egyetem (NKE) számára, hogy felélessze a hagyományt. A Zrínyi Miklós Katonai Akadémián 1992-től működött a Tiszti Vívó Klub Horváth Sz. Tibor mester irányításával, amely mára szakosztályunk harmadik pillére, lehetővé téve, hogy azok

is kipróbálják a vívást az egyetemen, akik nem versenyzők. Lorenzo Gianmaria Mazzà: Az egyetem úgy döntött 2020-ban, hogy több

figyelmet kíván fordítani a víváásra; ekkoriban volt egy szerencsés találkozás az egykori vívótársammal, Balázssal (tizennégy évesen már együtt vívtak – a szerk.), akivel arról beszélünk, hogyan lehetne profibb körülmények között folytatni a vívást a Ludovikán és komolyabb eredményeket elérni. A beszélgetés eredményeképp később három kollégámmal és kilencven vívónkkal csatlakoztunk a szakosztályhoz.

● Hol tart most a szakosztály? B-G. B.: Jelenleg százharminc vívónk van, tavalyi eredményeink alapján tör fegyvernemben a legeredményesebb a klub, összetettben pedig az ötödik legjobb magyar egyesület lettünk. Közvetlenül olyan nagy egyesületek után jövünk, mint a Honvéd, BVSC, Vasas és MTK. Összehasonlításképpen, amikor elkezdtük a munkát, negyvenötödik helyen álltunk a ranglistán. Szeretnénk nemzetközi szinten is komoly eredményeket elérni, aminek előszobája volt a tavalyi kadet Európa-bajnokság, ahol ludovikás házi döntő volt, egyéni versenyszámban Budaházy Ambrus és Bálint Álmos mérkőzött meg, de sportolónk csapatban is elhozták az aranyérmeket. Ezt követően a junior világbajnokságon pedig bronzérmeket szerzett a ludovikásokkal erősített csapat. Az idei kadet Eb-n pedig Bagdány Albert szerzett egyéniben bronzérmeket, hasonlóan a csapathoz. Férfi törben ilyen szép eredményeket régen láttunk nemzetközi szinten. Jelenleg a szárnyépületben található két vívóterem az otthonunk, de bízunk abban, hogy az egykori Bárka Színház épületének felújítása során új vívókapacitás is létesülhet, ami lehetővé teszi, hogy egyre nagyobb számban megismertessük az egyetemistákat és dolgozóinkat ezzel a különleges mozgásformával, valamint a párbajjörre is nagyobb figyelmet szentelhesünk.

● Néhány vívó neve már elhangzott, de mégis, kik a szakosztály legeredményesebb sportolói? L. G. M.: Bálint Álmos, Budaházy Ambrus és Mihályi Andor nálunk nevelkedett, ők válogatott vívók, azóta pedig csatlakozott hozzánk Bagdány Albert, Pölcz Anna, Kalocsai Luca, Polonyi Petra és több U17-es korosztályú vívó vár arra, hogy felvehessék a magyar melegítőt.

● Mi a siker kulcsa? L. G. M.: A kollégák és a csapatmunka; de a közösség adja a legtöbb energiát. »

Amikor a Magyar Kupát itt rendezték a Ludovika Arénában, és az első helyért vívtunk, a szülők és egyetemi dolgozók is eljöttek szurkolni. Ez a hovatartozás-érzés hihetetlen plusz energiákat mozgat meg.

B-G. B: Nagyon fontos a jó közösség, amit Lorenzo említett. De említsük meg az edzők áldozatos munkáját is, akik nem csupán edzéseket tartanak, hanem szinte minden hétvégén utaznak a gyerekekkel és versenyeznek. Emellett profi klub lévén teljes stáb áll sportolóink rendelkezésére: nem csupán vívőedzőink vannak, hanem erőnléti edző, masszőr, fegyvermester és sportpszichológus is foglalkozik vívóinkkal. Az ő áldozatos munkájuknak is köszönhetőek az elért eredmények. Nagyon fontos tényező még – fiatalokról lévén szó – a szülők támogatása is. És mindennek az alapját az NKE támogatása teremti meg: az egyetem helyet kínál és anyagilag

is támogatja a klubot, amelynek köszönhetően a Ludovika-brand fontos autentikus elemmel gazdagodik. Ez és a megújult vezetésű – Christián László r. dandártábornok, rektorhelyettes, elnök, Bódai Balázs és Freyer Tamás

szakmai alelnökök – NKE SE biztos háttérrel jelent számunkra.

● Milyen infrastruktúra áll rendelkezésre a Ludovika Campuson?
L. G. M.: Az NKE-nek köszönhetően a Ludovika Szárnyépület alagsorában

lévő két terem használhatjuk. A nagy teremben két oldalt öt-öt pást található, amelyekből három-három van felfestve. Egyik oldalon a párbajtőrözők gyakorolnak, a másik oldalon meg a törvívók. A kisebb teremben pedig a kezdők és vívópálántáink gyakorolnak. Mindkettő professzionális színvonalú, minden szabványnak megfelelő új terem.

● Az előzőekben már említettük a szakosztály egyik pillérét.

B-G. B: A ludovikás vívás három pillérré épül. Az első a versenysport. Itt százharminc vívóval dolgozunk, közöttük nyolc válogatott van, kilenc országos bajnok, huszonegy érmet hoztunk el országos bajnokságokról és ötvenhét döntősünk volt az elmúlt két évben. A második pillér az egyetemi vívás, ami nagyon fontos, hiszen az NKE közösségéhez tartozunk. A rendőr tisztjelöltek és a honvédtisztjelöltek első évben ízelítőt kaphatnak hivatásrendjük egyik sportági alapvetéséből (lovaglás vagy vívás). Ezt követően vehetik fel nagyobb óraszámú választható tantárgyként a vívást, ami nagyon népszerű a hallgatók között: minden második héten telt házas edzéseket tartunk. De ott vagyunk az egyetemi rendezvényeken,

sportnapon is. Harmadik pillér pedig a korábban említett Tiszti Vívóklub, jogutódja a több mint harminc éve alapított amatőr szakosztálynak. A szabadidős vívás keretében szeretettel várjuk azokat az egyetemistákat és dolgozókat, akik kedvet kapnak ehhez a mozgásformához.

● Milyen jövőbeli terveik vannak?

B-G. B: Szeretnénk törben megerősíteni pozíciónkat és kifejezetten erős utánpótlásbázissá válni, miközben felnőtt korosztályban is letesszük a névjegyünket. Nagy előrelépés lenne, ha az országos ranglistán is előre léphetnénk egy-két helyet, de alapvetően nem ebben gondolkodunk, hiszen olyan klubok vannak előttünk, amelyekben olimpiakonok edzenek. Szeretnénk építeni külföldi kapcsolatrendszerünket is, vívóinkat minél több külföldi edzőtáborba küldjük és elhozunk ide külföldi szakembereket. Az infrastruktúra bővülésével bízunk benne, hogy a tör mellett meg tudjuk erősíteni második fegyvernemünket, a párbajtőrt.

L. G. M.: Vívóink közül egyre többen érdeklődnek az NKE képzései iránt, így célunk az is, hogy minél többen jelentkezzenek hozzánk továbbtanulni. Szeretnénk segíteni az egyetemnek a hallgatók toborzásában is.

● Melyik versenyen szerepeltek legutóbb vívóink?

L. G. M.: A legutóbbi tallinni Európa-bajnokságra U20 korosztályban három sportolónk – Kalocsai Luca, Budaházy Ambrus, Bagdány Albert – is kijutott. Bagdány Albert élete első bronzérmét szerezte a világversenyen. A ludovikásokkal – Bagdány Albert és Budaházy Ambrus – erősített junior férfi tör csapat szintén bronzérmert nyert. Ezen felül áprilisban kezdődik az olimpiai kvalifikáció, ahol Pölcz Anna és Mihályi Andor törben erősíti válogatottunkat.

Szerző: Szilágyi Dénes fotó: Szilágyi Dénes, Ludovika Vívószakosztály archív

BARTÓKI-GÖNCZY BALÁZS

Az NKE SE Ludovika Vívó Szakosztályának vezetője, tanszékvezető egyetemi docens (ÁNTK), az EJKK Világújrjog és Politika Kutatóintézet vezetője. Fiatal korában utánpótlás-válogatott párbajtőrben, jelenleg a Magyar Vívószövetség Nemzetközi Bizottságának, a Magyar Vívószövetség Felügyelőbizottságának tagja, a Nemzetközi Vívószövetség Fegyelmi Testületének tagja. A vívás a mai napig jelen van az életében, szeretné majd fiainak is átadni ennek örömét.

LORENZO GIANMARIA MAZZÀ

Tízéves korában kezdett vívni, huszonhét évesen döntötte el, hogy edző szeretne lenni. Tíz évvel ezelőtt a Török SE-ben kezdte edzői pályafutását, két éve csatlakozott az NKE SE Vívószakosztályához edzőként. Vezetőedző a magyar válogatott U20-as csapatánál, de felnőtt női és férfi fegyvernemben is vannak tanítványai, akikkel egyénileg dolgozik. Volt felnőtt válogatott, felnőtt korosztályban világkupadöntős, a világranglistán szerepelt a legjobb huszonöt között is.

Parancsnokként is helyt kell állnunk!

Február 6-án hajnalban a Richter-skála szerint 7,8 erősségű földrengés rázta meg Törökország középső részét, nagyjából fél magyarországnyi területen. A Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (BM OKF) hivatalos kutató-mentő csapata, a HUNOR Mentőszervezet 21 órával a katasztrófa bekövetkezése után megérkezett a helyszínre, Antakya-ba. Legendássá vált mentésükkel a New York Times is foglalkozott. A földrengés áldozatainak segítséget nyújtó „elitalakulat” parancsnokával, a BM OKF veszélyhelyzet-kezelési főosztályvezetőjével, dr. Jackovics Péter tűzoltó ezredes, címzetes egyetemi docenssel, a Nemzeti Közszerológiai Egyetem (NKE) Rendészettudományi Kar (RTK) Katasztrófavédelmi Intézetének oktatójával a törökországi mentés vezetői tapasztalatairól beszélgettünk.

- Hogyan lehetséges 21 órával egy katasztrófa bekövetkezése után a helyszínen bevetésre készen állni? A HUNOR Mentőszervezetben tizenkét éve folyamatosan arra készülünk, hogy éles bevetésen tudjunk bizonyítani külföldre hat órán belüli, belföldi esemény esetén három órán belüli indulással. A budapesti XVII. kerületben van a bázisunk, ott gyülekeztek a kollégák, ott történt az orvosi vizsgálat, szűrés, eligazítás. Nyolevannyolc embert kellett riasztanunk ahhoz, hogy negyvennégy katasztrófavédelmi szakember el tudjon indulni. Ötvenöt hivatásos fővel (az említett negyvennégy tűzoltóval, a Magyar Honvédség öt katonáorvosával és az Országos Mentőszolgálat hat munkatársával), továbbá tizenhat terrorelhárításban dolgozó TEK-es szakértővel és két személykereső mentőkutyával (Dexterrel és Karmával), összesen hetvenhárman alkottuk a csapatot. A mögöttünk álló

többéves felkészítő munkának köszönhetően a helyszínen mindenki pontosan tudta, mit kell tennie, annak ellenére, hogy ehhez fogható — a kár mértéke és kiterjedtsége alapján — helyzetben még nem voltunk. Ugyanakkor a mentés végrehajtása mellett az állomány pihentetése és megfelelő ellátása ugyanolyan fontos feladat volt, miközben a higiénéről és a fertőzésveszély megakadályozásáról is gondoskodni kellett. Mindezek megoldásában fontos szerepe volt a helyismerettel és diplomáciai kapcsolattal rendelkező Magyarország ankarai nagykövetségének és az önként jelentkező tolmácsoknak, akik segítettek a helyi beszerzések összehangolását is.

- A HUNOR segítségét a török katasztrófavédelem az epicentrum

közeliében vette igénybe, ott, ahol a legnagyobb pusztítást végezte a földrengés. Mi ennek az oka?

A török hatóság tudatában volt annak, hogy a HUNOR egy ENSZ INSARAG (Nemzetközi Kutatási és Mentési Tanácsadó Csoport) minősítésű, Nehéz Kutató és Mentő Csoport, amely képes önállóan dolgozni. Mi arra is főkészültünk, hogy akár nemzetközi csapatokat irányítsunk. Tőlünk egy tízemeletes, élsportolók és diplomaták által lakott VIP épület-együttes két részének mentését kérték, ami megtiszteltetésnek számított. A vasbeton épületegyüttesből sikerült 17 áldozatot, köztük három gyermeket élve kihoznunk, akik azonnal egészségügyi szakellátást kaptak. Az biztos, hogy a magyar–török barátság több

évtizedes hagyományát erősítette a katasztrófa való gyors reagálásunk, de a mentés közben nem ez lebegett a szemünk előtt, hanem a segítségnyújtás. A csapat olyan hivatástudattal és szakmai alázattal dolgozott, hogy szinte fékezni kellett a kollégákat, és rájuk szólni: lejárt a nyolcórás szolgálat, adjátok át a váltást!

- Fel lehet készülni egy ilyen küldetésre?

„Ubi dolor ibi vigiles” – „Ahol a fájdalom, ott a tűzoltó” – tartja a latin mondás. Katasztrófa bármikor bekövetkezhet, akkor is, amikor az ember nem számít rá, ezért — mindig el szoktam mondani az RTK-s óráimon — a jó felkészülés lényege, hogy mindig a legrosszabb forgatókönyvre kell készülni. Nekem parancsnokként az a feladatom, hogy »

a kollégákat teljes mértékben tájékoztassam az eligazításon, hogy tudják, mi várható, mindenkit partnerként kezeljek. A parancsnoki tekintély nem arról szól, hogy valaki autokrata, vagy bizonyos információkat visszatart. Sőt, a parancsnoknak arról is tudnia kell, ha valakinek nehézségei vannak. Egy csapat vagyunk, bajtársak, egymásra vagyunk utalva, nem lehetnek titkaink egymás előtt, mert az veszélyeztetheti a küldetést.

● Említette, hogy óraadó az NKE-n. E speciális mentési szakterülettel foglalkozó, számos hazai és nemzetközi tudományos publikáció szerzőjeként mire helyezi a hangsúlyt a parancsnoki képzésen?

Az NKE ma már a szakma felsőoktatási képzésének bázisa, így számos kollégánk itt végzett. Külön öröm számomra, hogy mesterképzésen a polgári védelmi műveletek tantárgyat én oktathatom középvezetőknek és jövőbeni parancsnokoknak, hiszen e tekintetben fontos a gyakorlati élettapasztalat megléte, a parancsnoki munka elméleti rendszerének gyakorlatba ültetése, a műveletirányítási és a törzskari munka begyakorlása. Azt gondolom, csak úgy lehet hitelesen közvetíteni a témát, ha az ember már többször élesben csinálta, átélte, nem csak tankönyvben olvasta vagy konferencián hallgatta. Tehát a Katasztrófavédelmi Intézet óráin a szakmai tudnivalók mellett az eddigi bevetések tapasztalatairól is beszélek, amelyekhez hozzá fogom fűzni a törökországi földrengés kapcsán azt is, hogy parancsnokként nyolc-tizenhat órát álltam a fiúk mellett bajtársaságból, mentális támogatást nyújtva szurkoltam nekik. El is hangzott minden nap többször is: „Hajrá, Hunor, hajrá, magyarok! Ügyesek vagytok, csak így tovább!” Ez is kell ahhoz, hogy a bevetésen a fiúk olyan adrenalin-fűtöttséggel rendelkezzenek, hogy ne érezzék annyira a fáradságot.

Az oktatáson azt is ki szoktam emelni, hogy egy küldetésen általában nem lehet különválasztani, hogy az polgári, katonai, katasztrófavédelmi vagy rendvédelmi szakterülethez tartozik. Hiszen mondjuk egy földrengés sújtotta területen egy ipari baleset, veszélyes anyag kijutása vagy az árvízi mentési feladatok megoldására várnak, nem felcímkézésre. Általában ilyenkor együtt, egymás után jelentkeznek a problémák: a kritikus rendszerek zavara, az elektromos hálózat működésképtelensége, az üzemanyag-ellátási probléma, a szállítási nehézség stb. A bekövetkezett eseményeket tehát mindig komplexen kell nézni és kezelni, a parancsnoki gondolkodás, gondoskodás ezért is szól nemcsak a felelősségről, hanem az előrelátásról is.

● Visszatérve a törökországi eseményekre, hogyan valósult meg a műveleti irányítás?

Nekem mint parancsnoknak tehát mindig egy lépéssel előrébb kellett járnom, akár üzemanyagról, akár áramfejlesztőről vagy világításról volt szó. Kis létszám mellett kellett a munkát úgy megszerveznem, hogy mindenki egyformán legyen terhelve. Ehhez pedig nem az írott szabályokat használtam, mert az eljárásrendeket a helyzet majdnem mindig felülírja. A stratégiai irányt én határoztam meg, de szakmailag a hat alegységvezető döntött: egy műveleti, egy elemző-értékelő, egy biztonsági, egy kommunikációs, egy koordinációs és egy logisztikai tiszt. Ők fizikai értelemben nem vettek részt a mentésben, ők irányították magát a mentési folyamatot. Én és a helyetteseim – hiszen ezen a poszton is váltásban dolgoztunk, mert minden tekintetben kipihent állományra volt szükség – a parancsnoki teendőket láttuk el: jóváhagytuk a műveleti irányokat, az akcióterveket, a stratégiai elgondolásokat, jelentéseket írtunk. A szakmai feladatok irányításában nem vettünk részt, azokban az

említett, terepen levő alegységvezetők döntöttek. Volt olyan szituáció is, hogy meg kellett hoznom egy döntést, majd vissza kellett vonnom és újabb döntést hozni, mert új információk érkeztek a felderítési adatok alapján. Egy mentés során ugyanis soha nem szabad elfelejteni a lényegét: a megoldandó helyzetben nem eszközökről, gépekről, hanem emberekről van szó, ők a kulcsai a küldetésnek.

● Hogyan élte meg parancsnokként azt a – hazai és a külföldi sajtó által ismertté vált – hat napot?

A munkaszervezés, a koordináció, az emberekkel való bánásmód, az előre gondolkodás, az adatok elemzése, értékelése vagy a visszaellenőrzés mind-mind a parancsnoki munka része. Egy parancsnok mindig magányos, magára van utalva, hiszen egyedül, egyes szám első személyben kell döntenie és felelősséget vállalnia. Parancsnoki döntést csak úgy lehet hozni, ha az megalapozott, és minden információ rendelkezésre áll. Nekem is voltak parancsnoktársaim, kollégáim, akikkel konzultáltam a döntések előtt szakmai tudásukat igénybe véve. Volt, hogy én is elfáradtam, és a mentés során folyamatos nyomás alatt voltam, de nekem kellett egyedül döntenem. Az alegységvezetőktől megkaptam az egyes részekre vonatkozó tudnivalókat, összedolgoztam, és kijelöltem az irányt, hogy erre vagy arra megyünk tovább. Ezeket a döntéseket leírtam a műveleti naplóba, megírtam a jelentéseket, hogy ebben és ebben a helyzetben így és így döntöttem. Nagyon fontos, hogy a küldetések végén nemcsak a csapat, hanem én magam is belső értékelést tartssak a döntéseimről, amelyben levonom a tanulságokat. A mostani küldetésből például azt, hogy nem attól lesz sikeres egy bevetés, hogy statisztikailag a csapattal a mentési rangsor elején, dobogós helyen állunk, hiszen a 17 áldozat kimentésével oda kerültünk.

Az emberélet ugyanis nem statisztika. Számunkra már az is eredménynek, sikernek számított, hogy kijutottunk, ott voltunk, szolidaritást mutattunk.

● Ezek szerint újra kell gondolnunk a siker definícióját?

Igen. Nekem parancsnokként az volt a legnagyobb siker, hogy a kollégáim, bajtársaim nem maradtak a romok alatt, nem sérültek meg sem testileg, sem mentálisan, és épen, egészségesen visszaadtam őket a családjainak. Hősként tekintenek ránk, pedig csak annyi történt, hogy mindenki megrett mindent, ami akkor és ott, szakmailag és emberileg lehetséges volt. Megeselekedtük, amit megkövetelt, ha nem is a haza, de az emberség.

Szerző: Páhy Anna

Forró: BM OKF, Szilágyi Dénes

A magyar katasztrófavédelem elit egysége

A 2012-ben létrejött, mára közel 160 főt számláló HUNOR Hivatásos Katasztrófavédelmi Mentőszervezet a hazai katasztrófavédelem elit egysége, hazánk kormányzati mentőcsapata, amely bonyolult műveleti feladatok ellátására képes. A mentőszervezet az ENSZ INSARAG irányelveknek megfelelően „nehéz kutyató-mentő” minősítésű, bárhol a világon bevethető. Tagjai speciális mentési képességekkel bírnak, számos esetben küzdöttek az áradó vízzel vagy a rendkívüli időjárás okozta veszélyekkel. A mentőszervezet tagjai arra esküdtek fel, hogy a természeti és civilizációs katasztrófák elleni védekezésben bárhol a világon legjobb tudásuk szerint – akár az életük, egészségük kockáztatásával – vesznek részt, küldetésük során az emberi életet és méltóságot mindenkor tiszteletben tartva, a bajba jutottak szolgálatára legyennek.

Nem mondhatom elmondom hát

Magyarországon több mint kétfélmillió embert érint valamilyen mentális egészséggel kapcsolatos probléma. Sokan tudomást sem vesznek a mentális állapotukban végbemenő változásról, sem arról, hogy ez a változás milyen nagy mértékben befolyásolhatja életminőségüket.

A mentális egészség minden életszakaszban az élet minden területét befolyásolja. Kialakítása és megőrzése élethosszig tartó folyamat, megőrzésére és fejlesztésére pedig számtalan lehetőség

áll rendelkezésre a rendszeresen végzett fizikai és szellemi gyakorlatoktól, a gondolatok és az érzelmek tudatos irányításáig. Az első és legfontosabb lépés azonban az egyén számára elfogadható és valóban működő eszköz megtalálása. Ebben kíván segítséget nyújtani a Nemzeti Közzolgálati Egyetem (NKE) Mentálhigiénés Támogatói Csoportja. A mentális egészség elengedhetetlenül fontos ahhoz, hogy jól érezzük magunkat a bőrünkben. Ha bármilyen szempontból sérül, az az élet minden területére kihat, mert nagymértékben befolyásolja a motivációt, a gondolkodásmódot, hatást gyakorol az érzelmekre és ezek által a cselekedetekre is. A világjárvány következtében hirtelen megváltozott környezetben az NKE oktatói számára különösen fontosá vált az egyetemi polgárok lelki egészségének megőrzése, így az oktatók kezdeményezésére

Christián László r. dandártábornok, oktatási rektorhelyettes segítségével létrejött, és azóta is működik az az öt főből álló segítői csoport, amelynek tevékenysége több pilléren nyugszik.

Bár mentálhigiénés támogatói csoport a megnevezése, sokkal tágabb értelemben foglalkozik a problémakörökkel: a támogatói csoport szakemberei különböző kihívást jelentő élethelyzetekkel kapcsolatban segítenek, amikor valaki úgy érzi, a felmerült nehézséggel egyedül nem képes megküzdeni. Ilyen helyzet lehet például a családi, magánéleti, munkahelyi konfliktusok, a tanulásal, munkával kapcsolatos problémák, a döntési nehézségek, a beilleszkedési nehézségek vagy a motivációhiány. Az egyetem polgárai pszichológus, pszichiáter, mentálhigiénés szakember, segítő kommunikációval foglalkozó szakember és coach segítségét is igénybe vehetik, akik segítő beszélgetés, pedagógiai, pszichológiai tanácsadás módszereivel támogatják a hozzájuk fordulókat. A Mentálhigiénés Támogatói Csoport az RTK és a HHK munkatársainak együttműködéséből jött létre. A kezdeti munkában a HHK részéről Völgyi Zoltán és Szekeres György mellett Bolgár Judit professor emerita vett részt, az RTK részéről pedig Farkas Johanna, Bodor-Sipos Szandra Kinga r. őrnagy, Kováts Daniella és Hegedűs Judit nyújtott önkéntes módon segítséget. Jelenleg a Mentálhigiénés Támogatói Csoport tagjai: Bolgár Judit (HHK), Bellavics Mária Zsóka, Fekete Márta (RTK), Potoczki Zoltán (RTK)

el senkinek, mindenkinek

és Hegedűs Judit (RTK), aki a csoport munkáját is koordinálja.

„A Covid-19 idején azt vettük észre, hogy a pandémia következtében kialakuló általános bizonytalanságérzés és egyéb problémák, kihívások következtében egyre többen fordultak hozzánk” – emelte ki Hegedűs Judit. A csoport egyik fontos célja volt ekkor a pszichés támogatás elakadás esetén, a másik a digitális oktatásban, illetve annak megélésében történő segítségnyújtás. „A jelenléti oktatásra történő visszatérést követően is tapasztalható volt a csoport iránti érdeklődés, ezért annak tevékenysége a járványügyi korlátozások megszűnését követően is folytatódott” – mondta a vezető.

A jelentkezést követően a csoportvezető koordinátorként felveszi a kapcsolatot a jelentkezővel és tisztázza vele, milyen típusú kérdésben van szüksége segítségre. Ezután történik annak meghatározása, hogy melyik segítő kolléga kompetenciájába tartozik a kérdéskör, illetve hogy a kliens melyik segítővel akar dolgozni a problémája megoldásán. Fontos tudni, hogy a segítő szakemberek az egyetem oktatói, ezért ha a jelentkezővel kapcsolatban felmerül annak lehetősége, hogy a szakember oktatói tevékenysége során találkozhat a klienssel, illetve ha a segítő közvetlen kollégájáról van szó, abban az esetben a protokoll szerint a csoport más tagjához kell irányítaniuk a jelentkezőt. A segítségnyújtás 1–6 alkalommal, alkalmanként 45–60 perces időintervallumban, online vagy jelenléti beszélgetés formájában történik teljes diszkréció mellett, a szakembereknek titoktartási kötelezettségük van. Ha a segítő a kompetenciahatárainkon túlmenő

problémát észlelnek, igyekeznek segíteni abban, hogy a kliens a megfelelő, immár „külsős” szakemberhez tudjon fordulni, törekedve arra, hogy ebben az esetben is ingyenes szolgáltatáshoz jusson. Míg a Covid-19 idején a bezártság érzéséből adódó konfliktusok, tanulással kapcsolatos kihívások, valamint a gyászélmény feldolgozásait érintő kérdések voltak túlsúlyban, az utóbbi időben a fiatal felnőttek egyre gyakrabban keresik fel a csoportot motivációt, életkezdést, valamint párkapcsolatot érintő problémákkal. „Sokszor azt látjuk, hogy nincs komolyabb problémájuk a hozzánk fordulónak, hanem egyszerűen csak nem tudnak kivel beszélgetni, mert nem akarják terhelni a családjukat, barátait, és a »Nem mondhatom el senkinek/ elmondom hát mindenkinek« alapon egy idegen ember számára bátrabban megnyílnak” – hangsúlyozta Hegedűs Judit. A rugalmas megküzdés (reziliencia) részét képezi a pozitív átértékelés képessége, azaz hogy a személy meglássa ott is a lehetőséget, ahol korlátozottság van, vagy a helyzet kilátástalannak tűnik. Ebben segít az NKE támogatói csoportja. A legfontosabb tehát az, hogy merjünk segítséget kérni. A mentálhigiénés csoport létjogosultságát mi sem igazolhatja jobban, mint az, hogy a pandémia idején több mint százan keresték fel egy év alatt, 2022-ben pedig közel hetven megkeresést regisztráltak.

Szerző: Sallai Zsófia

A MENTÁLHIGIÉNÉS TÁMOGATÓI CSOPORT ingyenes pszichológiai, pedagógiai tanácsadást bármelyik karról térítésmentesen igénybe vehetik a hallgatók, valamint az egyetem munkatársai is, ahová a [mentálhigieni@uni-nke.hu](mailto:uni-nke.hu) e-mail-címen keresztül lehet jelentkezni.

Védelmi kutatások a honvédtisztképző karon

A nemzetvédelem és nemzetbiztonság területén végeznek alkalmazott katonai műszaki, had- és társadalomtudományi kutatásokat a Tématerületi Kiválósági Program (TKP) keretein belül az NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának (HHK) különböző kutatócsoportjai (TKP2021-NVA-16). A tervek szerint a program végére, többek között a mesterséges intelligencia és az alternatív valóság technológiák felhasználásával olyan gyakorlati megoldások, prototípusrendszerek szülehetnek, amelyek továbbfejlesztése akár a Magyar Honvédség képességfejlesztési törekvéseit is támogathatja.

Az Elektronikai Hadviselés Tanszék által koordinált kiemelt kutatási területen (KKT) több mint 30 fő részvételével zajlanak különféle fejlesztések *Mesterséges intelligencia (MI), alternatív valóságok és rádiófrekvenciás eljárások védelmi célú alkalmazása* címmel. A KKT égisze alatt öt különböző cél elérése érdekében zajlanak olyan kutatások, amelyek több szálon is kapcsolódnak egymáshoz. Két terület középpontjában is a mesterséges intelligencia áll, az egyik

kutatásban MI-alapú, drónplatformra telepített felderítőrendszer fejlesztése zajlik, míg a másikkban egy biztonságtechnikai célú arcfelismerő rendszer prototípusának megvalósításán munkálkodnak a szakemberek. A harmadik csoport egy virtuális valóság szimuláció alapú taktikai kiképzőrendszer prototípusán, illetve a funkciók tökéletesítésén, a negyedik pedig egy alacsony pályás műholdak vételére alkalmas komplex kommunikációs állomás, és annak megvalósításához szükséges

technológiák és technikai megoldások fejlesztésén dolgozik. Az ötödik nagy kutatási terület a rádiófrekvenciás spektrumban láthatatlanul tevékenykedő, úgynevezett passzív radarok katonai alkalmazásának aspektusait vizsgálja, a korábban kidolgozott módszerek tökéletesítése mellett – tájékozottan lapunkat a kiemelt kutatási terület vezetője, Németh András alezredes, tanszékvezető egyetemi docens.

MI-alapú drónplatformra telepített felderítőrendszer

A fejlesztés célja katonai szempontból fontos objektumok és tárgyak (például harcjárművek) észlelésére, azonosítására, valamint harcértékük becslésére alkalmas, drónok (UAV, unmanned aerial vehicle, pilóta nélküli légi járművek) fedélzetére telepíthető rendszer prototípusának kialakítása. A haditechnikai eszközök észlelése és azonosítása komplex feladat, a kutatók ezeknek felismerésére dolgoznak ki eljárásokat, vizsgálják azok hatékonyságát. Ezek eredményeit felhasználva, az emberi agy működését modellező,

tapasztalatok alapján döntéseket hozni képes, és magát folyamatosan fejleszteni tudó úgynevezett neurális hálók egyre nagyobb valószínűséggel lesznek képesek felismerni tárgyakat, objektumokat változatos terepviszonyok között, akár hóban, akár egy nyári, növényzettel borított területen is. A fejlesztés eredményeként kialakuló rendszernek képesnek kell lennie számba venni, rendszerezni és a rendelkezésre álló, adatbázisokban tárolt információkkal kiegészíteni a felismert katonai objektumokat. A hatékony működéshez hosszú tanítási folyamatokon keresztül vezet az út, de távlatokban gondolkodva az ilyen rendszerek a jövőben akár a katonai csoportosítások változásainak,

illetve a harcászati tevékenységek értékelése alapján, a megfigyelt alegységek tevékenységének előrejelzésére is képesek lehetnek majd – érzékeltette a területben rejlő, jövőbe mutató lehetőségeket Németh András.

Arcfelismerő rendszer

Ma már egyre több területen, a közrendvédelem, bűnmegelőzés, bűnüldözés vagy éppen a védett objektumokba való belépés ellenőrzésére alkalmaznak kamerarendszereken alapuló arcfelismerő megoldásokat, amelyek működése például az emberi arc jellegzetes jegyeinek, illetve azok geometriai elrendezésének

vizsgálatán alapulhat. Ezeken némiképp túlmutatva, a projekt kutatói egy elsősorban terület- és objektumvédelemben alkalmazható, nagy megbízhatóságú, az előző kutatáshoz hasonlóan mesterséges intelligencián alapuló rendszer prototípusának fejlesztésén és vizsgálatán dolgoznak, amely az azonosítás során számos további körülmény figyelembevételére is képes. A kutatás jelen szakaszában a magyar kutatóknak is megvannak a saját elképzeléseik, hogy milyen algoritmusokkal, milyen jellegzetességek vizsgálatával lehet az ilyen megoldások »

hatékonytáát növelni, illetve hogyan lehet azokat különböző célfeladatokra optimalizálni, de a prototípus megszületéséhez még rögös az út.

Taktikai kiképzőrendszer

Az alternatívvalóság-technológiák használatának ma már számos katonai alkalmazása is lehetséges, egyebek mellett a katonai állomány felkészítésében, gyakoroltatásában, készségeinek fejlesztésében és szinten tartásában. A KKT harmadik kutatási területe egy, a harcászati szintű katonai tevékenységek elsajátítására és begyakorlására alkalmas virtuálisvalóság- (VR-) alapú kiképzőrendszer kialakítását célozza. Ennek érdekében a munkacsoport tagjai egy, a valóságshoz nagyon hasonló körülményeket biztosítani képes digitális szimulációs környezet kimunkálásán dolgoznak, többek között realisztikus 3D-látvánnyal, térhatású audiovizuális effektekkel, statikus és dinamikus kiképzési feladatokkal. Évekkel ezelőtt az elgondolás még egy MI-alapú robotizált lőtér volt, de az alternatívvalóság-technológiák gyors fejlődése új irányt szabott a törekvéseknek. „A fejlesztést az Infinit Simulation Kft. informatikusaival végezzük; szakértelmüknek és elkötelezettségüknek köszönhetően a prototípus előrehaladott állapotban van, február végén a tanszék laborjában már telepítettük, tesztelését megkezdjük. A fegyverkezelés és a látvány már kifejezetten realisztikus, de még sokat kell dolgozni, hogy az elvárt hatást elérjük (például megfelelő ballisztikai modellek használata). A végső cél, hogy a virtuális környezetben a gyakorló katonának lehetőség szerint mindent pontosan ugyanúgy kelljen csinálnia, és ugyanazok a hatások érzék, mint valós helyzetekben. Mindez sokkal több lesz tehát, mint egy egyszerű katonai VR-játék, szeretnénk majd elérni, hogy a kisalegység szintű tevékenységek minden elemét modellezni lehessen” – magyarázta Németh András, aki hozzátette: a pályázat végére a rendszer akár egy harcjármű-szimulátorral is kiegészülhet.

Alacsonypályás műholdak követése

A negyedik kutatócsoport egy olyan antennarendszer kifejlesztésén dolgozik, amely mozgó alkatrészek nélkül, elektronikus nyalábformáló, sugárirányítási technológiákat alkalmazva biztosítja egyidejűleg több alacsonypályás műhold irányába a nyomkövetés és kommunikáció képességét. A kutatási programok sorában ez műszakilag és logisztikailag is az egyik legbonyolultabb feladat, hiszen már a szükséges fejlesztőeszközök beszerzése is komoly kihívás. A fejlesztés alapvetően védelmi célú, de sok más aspektusa is van, ugyanakkor nem előzmény nélküli, hiszen hasonló antennamegoldásokkal Németh András már korábban is foglalkozott. Azt mondja: a rendszer reményeik szerint majd a piacon is komoly érdeklődésre tarthat számot. A kutatáshoz kapcsolódó további projekteknél támogatóként és szakmai partnerként jelenik meg a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, de felvették a kapcsolatot az ezen a területen komolyabb tapasztalatokkal rendelkező műszaki felsőoktatási intézményekkel is. A kutatócsoport a fejlesztőmunkát a Sagax Communications Kft. mérnökeivel végzi. A fejlesztéshez kapcsolódik egyébként az a nem titkolt cél is, hogy a rendszer segítségével a majdani magyar űrhajóssal is kapcsolatba tudjanak lépni a Nemzetközi Űrállomáson.

Passzív radaros megoldások

A 2024 végéig tartó kutatási program egyik jövőbe mutató eleme a passzív radarok hatékonyságának növelését, illetve annak mérését lehetővé tevő műszaki megoldások és eljárások fejlesztése a drónfelderítés területén. A passzív radarok körüli kérdések a haditechnika izgalmas területei közé tartoznak, hiszen míg a hagyományos radarok saját domináns rádiófrekvenciás kisugárzásuk miatt könnyen felderíthetők, addig passzív társaik észrevétlenül, ezáltal lényegesen nagyobb biztonságban kémlelhetik az eget. Bár a technológia nem előzmény nélküli, a fejlesztések mostanára jutottak abba a stádiumba, hogy az ilyen megoldásokra irányítsák a haderők figyelmét tengeren innen és túl egyaránt – hangsúlyozta Németh András. A hazai kutatások egyik úttörője a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, így a jelenleg futó projekt is az általuk eddig elért eredményeken alapszik. A gyakorlatban történő megbízható és biztonságos felhasználáshoz ugyanakkor még számos műszaki problémát kell megoldani, mivel az alkalmazás hatékonyságát számos külső körülmény is jelentősen befolyásolhatja. Mindenesetre a kutatás jó irányban halad, amit az egyre nagyobb mennyiségben rendelkezésre álló mérési eredmények is igazolnak.

Szöveg: Tasi Tibor
Fotó: Szilágyi Dénes

Digitális közszolgálat, közéleti retorika, diplomáciai kommunikáció

A közszolgálat, a digitalizáció és a kommunikáció területén hoz oktatási és tudományos novumokat az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar Digitális Média és Kommunikáció Tanszéke. Az új tanszék az egyetemi hallgatók széles köre számára hirdet pályázatot, tervez konferenciát a közeljövőben, megalakulása nyomán pedig egy új szak létrehozása is folyamatban van.

A Digitális Média és Kommunikáció Tanszék január 1-jén alakult meg a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Karán (ÁNTK). Az új szervezeti egység a közszolgálat, digitalizáció

és kommunikáció területének új színergiákat lehetővé tevő kutatását és oktatását erősítheti majd. „A közszolgálati – és kiemelten a diplomáciai – kommunikáció digitalizációs folyamatai olyan új potenciált jelentenek, amely témának dedikált

kutatási és oktatási műhelyként a tanszékünk nemcsak hazánkban, hanem Európában is egyedülálló módon tud az oktatási-kutatási innovációhoz hozzájárulni. Ezt erősítheti a nemzetköziesítés folyamatában a már meglévő szakmai kapcsolatrendszerünk »

bevonása a tanszékre” – mondta el lapunknak Veszelszki Ágnes tanszékvezető egyetemi docens, aki Kovács Gábor egyetemi docenssel és Szabó Kincső egyetemi tanársegéddel együtt alkotja a tanszék oktatói-kutatói gárdáját. A tanszék az oktatásban és kutatásban a digitalizáció és a mesterséges intelligencia, a diplomáciai kommunikáció, a retorika, a tárgyalástechnika, a kommunikációpszichológia és a protokoll-kommunikáció tématerületeit öleli fel. A tanszék tematikus sokszínűségét jelzi, hogy a munkatársai nemzetközi üzleti kommunikációt és tárgyalástechnikát is oktatnak már ettől a félévtől kezdődően a public management szakon és a világűr-politikai tanácsadó szakirányú továbbképzési szakon, tartanak retorikai és szövegalkotási órákat, de az online kommunikáció szabályozási kérdéseiről, a fake news

és deepfake jelenségéről, a diplomáciai közösségimédia-használatról, valamint a digitális kor információfogyasztásáról is adnak át ismeretanyagot a különböző képzési szinteken. Az önálló szak megalakulásáig az ÁNTK több alap- és mesterképzésében is oktatnak. A tervek szerint hamarosan elindul az egyetemen a kommunikáció- és médiatudomány mesterszak, amely az elképzelések alapján a magyar (és a későbbiekben a nemzetközi) felsőoktatási térben is határozott, a közszolgálati kommunikáció fejlesztését és a digitalizációs folyamatokat hangsúlyozó, egyedülálló képzési karakterrel rendelkezik majd. A mesterképzés koncepciója valós munkaerőpiaci igényekre reflektál, hiszen az utóbbi években a közigazgatásban és általában a közszférában jelentős igény mutatkozott képzett kommunikátorok

iránt, akik rendelkeznek többek között a kampánytervezéshez és közösségimédia-menedzsmenthez szükséges szakmai ismeretekkel, a beszédírásához és médiaszereplésekhez nélkülözhetetlen retorikai eszköztárral, illetve tisztában vannak a tárgyalásos és csoportos döntéshozást igénylő helyzetek dinamikáját alakító szociálpszichológiai jelenségekkel. A kommunikáció- és médiatudomány mesterszakok hazai kínálatában ugyanakkor jelenleg nem találunk olyan képzést, amely ezt az ismeretanyagot kifejezetten a közszolgálat és a közigazgatási szervek sajátos igényeihez igazítva adná át. A tanszék koncepciója szerint az új képzés egyediségét és egyben vonzerejét a közszolgálati fókusz biztosítja majd. A képzés során elsajátított felkészültség és a gyakornoki program keretében szerzett közvetlen munkatapasztalat

birtokában a végzett hallgatók – a jelenlegi munkaerőpiaci trendek szerint – gyakorlatilag biztos elhelyezkedésre számíthatnak. A mesterszak előkészítése során fontos szempont volt, hogy a szakfejlesztésben és a későbbiekben az oktatásban részt vevő tárgyfelelősök a legújabb módszertani és szakmai innovációkra építsenek, továbbá a gyakorlati tapasztalatokkal rendelkező szakértőket is bevonják az oktatásba. A szakon két specializációt terveznek: az egyik a digitális média, a másik a közszolgálati és politikai kommunikációmenedzsment lesz. Az előbbin a szervezeti szempontú digitálismédia-kezelés, az okos és mesterséges intelligenciára építő információs folyamatok vizsgálata, illetve a digitális médiatudatosság fejlesztése kerül előtérbe. A másik specializáció a közszolgálati és közéleti kommunikációhoz kötődő vezetőképzést segíti elő, a politikai kommunikáció, a nemzetközi tárgyalástechnika, a közszereplők médiagyakorlata, illetve a fenntartható vezetői kommunikáció alapvetéseivel. A szak leendő hallgatói többek között olyan kérdésekre is választ kaphatnak majd, mint: hogyan érdemes egy közszereplőnek megjelennie a médiában, hogyan tudja a közvetlen és a mediatisztált kommunikáció során a lehető legjobb képet kialakítani magáról, ezáltal pedig az általa képviselt szervezetről. A tudatos médiakezelés kialakításában a szervezeti kommunikáció és ennek pszichológiai vonatkozásai is fontos szerepet játszanak, mindkettő a tanszék kiemelt kutatási területe, ily módon a legfrissebb kutatási eredmények megjelennek az oktatási portfólióban. A képzési tervet egyébként a tanulás élményszerűségét előtérbe helyező Kreatív Tanulási Program alapelvei mentén hozták létre. Kiemelt szempont lesz a szak elindulásakor, a belső oktatók és külsős gyakorlati szakemberek felkérése során, hogy a kreatív, valós hallgatói tapasztalatokra építő tanulási

MIT VALLANAK A TANSZÉK MUNKATÁRSAI AZ OKTATÓI HIVATÁSRÓL?

Erről Kovács Gábor tanszéki bemutatkozását idézzük: „Emerson szerint az ember azzá válik, amin naphosszat gondolkodik. Ma többen versenyeznek a figyelmünkért és gondolatainkért, mint valaha. Ha egyetemi oktatóként elérjük, hogy a hallgatóink idejük jelentős részében hasznos, értelmes és örömteli belátásokat hozó gondolatokkal foglalják el magukat, akkor nem csak hatékonyabb, sikeresebb, de valóban boldogabb emberekké is válnak.”

módszereket ők is alkalmazzák – hangsúlyozta Veszelszki Ágnes. A tanszékhez kötődnek a már korábban létrejött kutatócsoportok a vizuális manipuláció, illetve a tudománykommunikáció témákban (CGI-Deepfake Kutatócsoport, TudCom Tudománykommunikációs Kutatócsoport), azaz a tanszék az oktatási feladatai mellett kutatóműhelyként is működik majd. A társtanszékkel együttműködve a közeljövőben meghirdetik a Tudománykommunikáció 3.0 konferenciát. A tudománykommunikációt nem csupán elméletben kutatják, hanem a rendszeres médiaszereplések során a gyakorlatban is megvalósítják, és a jógyakorlatokat az egyetemi kollégákkal is megosztják. Varga Réka, az ÁNTK dékánja kezdeményezésére a kar oktatói számára a kutatási eredmények közérthető formában való közzétételét segítő, egyedi módszertanra építő, belső képzéssorozatot is indítanak a közeljövőben. A kommunikáció és média témájú kutatásokat elősegíti a *Filológia.hu* folyóirat tanszékhez kapcsolódása: a 2010-ben alapított, lektorált MTA-folyóirat ettől az évtől a Ludovika Egyetemi Kiadó gondozásában jelenik meg, a tanszék munkatársainak főszerkesztői és szerkesztői közreműködésével. A tanszék már most számos módon megjelenik az egyetemi közéletben és a tágabb nyilvánosságban. Nemrégiben hirdették meg a Vizualizáld a szakdolgozatodat pályázatot, amelynek célja,

hogy a végzett vagy végzős alapszakos hallgatók az állam-, bölcsészeti- vagy társadalomtudományi témájú szakdolgozatukat vizuális formátumban jelenítsék meg. Három kategóriában lehet pályázni: infografika, animáció, képregény. A pályázatra azoknak az alapképzésben végzett hallgatóknak a jelentkezését várja 2023. június 30-ig a tanszék, akik 2021–2022-ben védtek vagy 2023-ban védik meg a szakdolgozatukat az említett tudományterületek valamelyikén. Idegen nyelvű dolgozattal is lehet pályázni, ám a vizuális produktumot magyar nyelven kérik elkészíteni. A pályázatról a NKE ÁNTK Digitális Média és Kommunikáció Tanszék néven elérhető közösségi oldalon lehet tájékozódni. A hallgatói tudományos élet elősegítését szolgálja továbbá, hogy a tanszék folytatja a Kommunikáció- és médiatudomány tudományos diákkört a szintén a karon működő Társadalmi Kommunikáció Tanszékkel szoros szakmai együttműködésben. A pályázók versenyre felkészülését kutatómódszertani, tudományos írás témájú TDK-workshopokkal támogatják. A tudományos élet nemzetköziesítését illetően éppen lapszámunk megjelenésének idején, április 24. és 29. között érkezik a tanszékre két német kutató a düsseldorfi Heinrich-Heine-Universitättről, akik bekapcsolódnak az oktatásba, előadást és workshopot is tartanak hallgatóinknak és a kar doktoranduszainak.

Szöveg: Tasi Tibor
Fotó: Orsó Márton

„Igyekszünk hidakat építeni”

Lengyelország nyolcvan év alatt nemcsak újjáépítette a második világháborúban teljesen elpusztított Varsót, hanem komoly gazdasági fejlődést is elért.

Ez Ukrajna számára is példa lehet – nyilatkozta lapunknak Sebastian Kęciak.

A Lengyel Köztársaság rendkívüli és meghatalmazott nagykövete volt a vendége a március 21-én megrendezett Ludovika Nagyköveti Fórumnak.

● A rendszerváltás körüli időkben született, éppen abban az évben, amikor Lech Wałęsát államfőnek választották. Mennyire volt otthon, a családjában a téma az elmúlt rezsim, a kommunizmus?

A történelem és a múlt szinte minden lengyel családban, így a miénkben is jelen van, jelen volt. Én is tudatos nevelést kaptam a történelmünkről, arról, kik a hőseink, és kik azok, akikkel kapcsolatban valamiféle tanulást kell levonni. A rendszerváltás nem volt fájdalommentes sem Magyarországon, sem Lengyelország számára, és az elmúlt harminc év történései ugyancsak érintették mindkét ország társadalmát és a családokat is. Ugyanakkor úgy gondolom, hogy a régió országai akkorát fejlődtek, hogy egyre versenyképesebbek a Nyugattal.

● Tavaly óta él és dolgozik Magyarországon. Mikor járt nálunk először? Tizenegynéhány évvel ezelőtt a barátaimmal úgy döntöttünk, hogy itt ünnepejlük március 15-ét, az önök nemzeti ünnepét. Felejthetetlen élmény volt, amikor az ünnepek után hazafelé indultunk, és hasonló korú magyarok egy csoportja odajött hozzánk. Azt kérték, hogy készítsünk egy közös fotót, és töltsük együtt ezt az estét – mindezt csak azért, mert lengyelek vagyunk! Akkor beszélgettünk arról is, mit jelent számukra Magyarország és a magyar történelem. Ez az élmény is hozzájárult ahhoz, hogy később, egyetemistaként a közép-európai nemzetekkel, főként Magyarországgal foglalkoztam. A magyar–lengyel

barátság okán érkeztem tehát, és az akkori este megélt rövid találkozásból azóta komoly barátságok alakultak.

● Ha máris a népeink közti barátságra terelődött a szó: mennyire érzi komolyan és tartósan a jelenleg érezhető távolodást a kétoldalú kapcsolatban? Az orosz–ukrán háború, Oroszország Ukrajna elleni támadása cezúra volt ebben a kérdésben. És nemcsak a magyar–lengyel barátságot, hanem a régió többi országa és a Nyugat reakcióit is érintette. A bizonyos témákban kialakult ellentétek ellenére igyekszünk keresni azokat a területeket, ahol együttműködhetünk. Igyekszünk hidakat építeni ott is, ahol nehéznek tűnik – ez a diplomaták feladata.

● Az ősszel esedékes lengyelországi választások miképpen befolyásolhatják a két ország kapcsolatát?

A diplomácia és a politika mindkét országban arról szól, hogy adott pillanatban és környezetben a lehető legjobb döntéseket hozzuk meg. Ebben a félévben még sok minden történhet, és számos próbája lesz annak is, hogyan javítsuk a két nemzet kapcsolatát, és a Közép-Európán belüli kapcsolatokat az államok között.

● Lengyelország külpolitikai stratégiáját milyen intézmények, szervezetek alakítják?

Az Alkotmányunkban az áll, hogy a köztársasági elnök együttműködik a külpolitika terén a miniszterelnökkel és külügyminiszterrel, együtt döntenek a külpolitikáról. Lengyelországban ez tehát csapatmunka. Mivel az államigazgatásban dolgoztam, az utóbbi évek tapasztalatai azt mutatták meg nekem is a miniszterelnöki hivatalban, hogy ez jól működik, főleg a biztonságpolitika és a nemzetközi kapcsolatok, illetve a külpolitika terén.

● Hogy látja, a háború következtében hogyan változik Lengyelország szerepe, helyzete Európában?

Talán korai még arról beszélni, hogy Lengyelország vagy Európa egyéb

országai milyen szerepet fognak betölteni, s hogy milyen előnyökre tehetnek szert, vagy milyen kockázatokat viselhetnek. Azonban úgy gondolom, hogy a lengyel társadalom helytállt ebben a helyzetben. A hétköznapi emberek akkor, amikor beengedték otthonukba az ukrán menekülteket, a kormányzat pedig akkor, amikor figyelembe vette a történelmi tapasztalatokat. A bátor ukrán nemzet védelmét támogató elosztóközponttá váltunk. Történelmi tapasztalatai alapján Lengyelország és Magyarország kiválóan kell hogy ismerje Oroszországot, az orosz törekvéseket.

● Miképpen alakulhat át Lengyelország szerepe a katonai-biztonsági architektúrában?

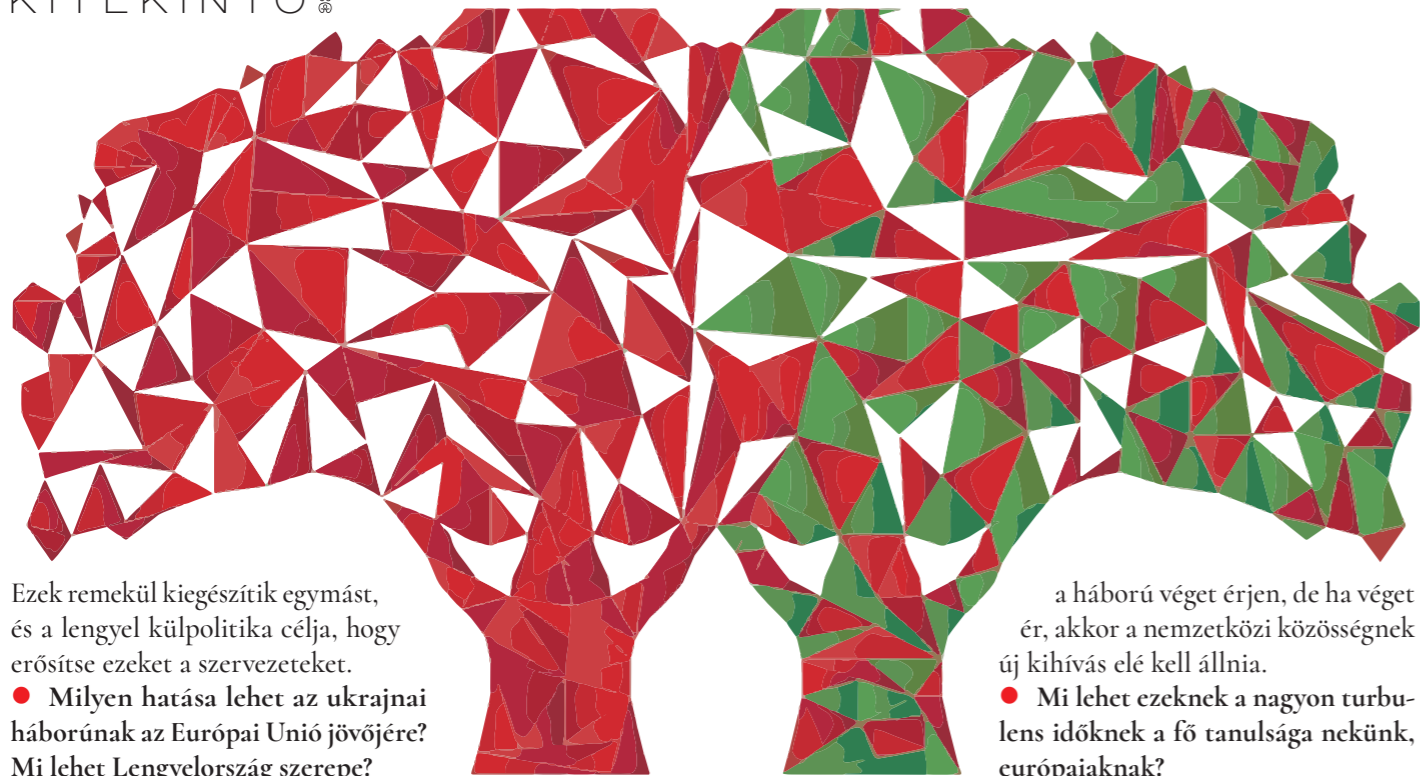
Lengyelország a haderőfejlesztés által igyekszik növelni saját biztonságát és egyúttal a térségét is. A kapcsolódó döntéseket már évekkel ezelőtt meghoztuk, amikor elemeztük a régió helyzetét. Lengyelország igyekezett a nemzetközi fórumokon figyelmeztetni annak veszélyére, milyen következményekkel járhat az Északi Áramlat 2. gázvezeték építésének befejezése. Emellett próbált arra is rámutatni, hogy Oroszország milyen agresszív politikát folytat. Az utóbbi években nemcsak politikai gyilkosságok történtek ott, de annak is szemtanúi voltunk, hogy Oroszország hogyan próbálta megszerezni befolyását más államokban, kormányok megbuktatásának kísérletei révén is. Grúziában és Ukrajnában pedig láthattuk, amint erőszakkal próbál területeket elfoglalni. Annak ellenére, hogy a Nyugat az utóbbi években nem igazán vette figyelembe ezeket a figyelmeztetéseket, örülünk, hogy amikor az Ukrajna elleni agresszióra sor került, akkor egységesen beállt az ukránok támogatása mögé, és Európa egységet mutatott ebben a kérdésben. És annak ellenére, hogy az országok között vannak nézeteltérések, mégis felül tudunk ezeken emelkedni, és a háború első évfordulóján elfogadtuk a tizedik szankciócsomagot is. Láthatjuk, hogy

ezek eredményeképpen Oroszország több téren is meggyengült.

● A Krím annektálása új fejezetet jelentett a lengyel biztonságpolitikában? A lengyel biztonságpolitika lényegében évek óta változatlan. Ami a stratégiát és az egyes paramétereket vagy részleteket illeti, a különböző kormányok eltérő módokon álltak a biztonságpolitikához, de Oroszország magatartásával kapcsolatban 30 éve hasonlóak voltak a vélemények. Gyakran emlegetik Lech Kaczyński szavait, aki 2008-ban Tbilisziben a balti államok vezetőivel együtt a grúz államfőt támogatta. Azt mondta, hogy „most Grúzia, holnap Ukrajna, azután a balti államok, és lehet, hogy eljön egy nap, és Lengyelország lesz a következő”. A lengyel politikusok régóta tudatában voltak annak, hogy milyen veszélyt rejt Oroszország és annak birodalmi politikája, még ha akkor, amikor épp Oroszország gyengébb volt, azt valamennyire el is altatták. De a lengyelek tudták, hogy ez veszélyt jelent.

● Maradjunk egy kicsit a térségünknel. Három regionális szervezet is létezik, ezek életre hívásában Lengyelországnak komoly szerepe volt. Miképpen látja a Három Tenger Kezdeményezés, a bukaresti kilencek és a V4-ek szerepét a közeljövőben?

Mindegyik szervezet más szerepet tölt be ebben a régióban. A bukaresti kilenceket a Donbászban és a Krímen kialakult krízis után hoztuk létre: a szervezet célja, hogy a részt vevő országok biztonságát garantálják. A Három Tenger Kezdeményezésnek az volt a fő célja, hogy elsősorban infrastrukturális fejlesztéseket valósítson meg, így növelve a régió versenyképességét a Nyugathoz képest. A V4-ek csoportja kezdetben olyan platformként szolgált, amely az uniós és NATO-csatlakozást célozta meg, az utóbbi időszakban pedig főleg az uniós politikában tudták érvényesíteni akarataikat. Mindegyik említett szervezetnek tehát más-más feladata van. »

Ezek remekül kiegészítik egymást, és a lengyel külpolitika célja, hogy erősítse ezeket a szervezeteket.

● **Milyen hatása lehet az ukrainai háborúnak az Európai Unió jövőjére? Mi lehet Lengyelország szerepe?**

Az ukrainai háború rámutat arra, hogy ha hatékonyan szeretnénk képviselni az álláspontunkat, akkor Európa minden országának össze kell tartania ebben a helyzetben. Lengyelország, amely ismeri az orosz agresszió több évszázados történetét, igyekszik megadni ennek az együttműködésnek az alaphangját. Ez magyarázza azt is, hogy Lengyelország miért küldi a legnagyobb humanitárius segélyt Ukrajnába, és miért fogadja be a legtöbb ukrán menekültet. A katonai támogatás tekintetében is a harmadik helyen állunk, ezzel nemcsak Ukrajnát segítjük a védekezésben, hanem egész Európát is védjük. A lengyel kormányfő néhány hónappal az ukrán háború ki-robbanása előtt meglátogatta szinte az összes európai fővárost – Budapesten is járt –, hogy rámutasson a háború veszélyére, és felhívja a figyelmet Európa egységének fontosságára. Akkoriban abban a megtiszteltetésben volt részem, hogy a miniszterelnökünk delegációjában néhány ilyen találkozón részt vehettem. Sajnos azt tapasztaltam, hogy több ország nem értette meg a jelzéseinket, figyelmeztetéseinket. Később az események sorozata megmutatta, hogy sajnos igazunk volt, Oroszország

Ukrajna elleni agressziójának következtében pedig láthatjuk a háborús erőszakot, a civilek kínzását.

● **Végezetül beszéljünk egy kicsit azokról a – remélhetőleg nem nagyon távoli – időkről, amikor véget ér a háború. Az újjáépítésben milyen szerepe lehet Lengyelországnak, a régiós együttműködéseknek, illetve az uniónak?**

Két héttel ezelőtt megnyithattam a Lengyel Intézetben egy kiállítást, pontosabban kettőt: az egyik az ukrainai városokban, műemlékekben az oroszok által végzett pusztításokat mutatta be, az ezzel párhuzamos kiállítás pedig a németek által '44-ben Varsóban elkövetett pusztításról szól. A beszédemben föl-hívtam rá a figyelmet, hogy Lengyelország nyolcvan év alatt nemcsak teljesen újjáépítette az elpusztított Varsót, hanem komoly gazdasági fejlődést is elért. Ez Ukrajna számára is példa arra, hogy visszaépítheti mindazt, ami elpusztult – részben azokból a pénzekből, amiket a háború kitérése után az orosz oligarchák vagyonából befagyasztottak. Szükség van arra az egységre, szolidaritásra, amely az Európai Unióban most megfigyelhető. Mindannyian várjuk, hogy

a háború véget érjen, de ha véget ér, akkor a nemzetközi közösségnek új kihívás elé kell állnia.

● **Mi lehet ezeknek a nagyon turbulens időknek a fő tanulsága nekünk, európaiaknak?**

A pandémia hirtelen érkezett. Sem az országok egészségügyi rendszerei, sem a gazdaságai nem voltak rá felkészülve. Rámutatott arra is, hogy az ellátási láncokban függővé váltunk a keleti országoktól, mindenekelőtt Kínától, és hirtelen hiányozni kezdtek bizonyos alapvető termékek is. A vezetők és a gazdasági szakemberek bölcsességének köszönhetően jól jöttünk ki ebből a válságból, bár az azért mindenkit megérintett. Lengyelország a következő évben megtapasztalta, hogy Fehéroroszország részéről folyamatos támadás éri a határait. Ezt követően pedig kitört a háború Ukrajnában. Mindez azt is mutatja, hogy milyen nehéz időkben élünk, de azt is, hogy a régióban, a szomszédos országokkal kialakított szövetségek sokkal nagyobb jelentőséggel bírnak, sokkal hasznosabbak, mint a több száz vagy ezer kilométerre lévő partnerek. Ezért a lengyelek hisznek abban, hogy ezek a regionális szövetségek és az olyan, ezeréves barátságok, mint például a magyarok és lengyelek közti, nemcsak újraélednek, hanem együtt egy szebb és biztonságosabb jövőt is tudunk építeni.

Szerző: Kovács Lilla

Fotó: Lengyel Nagykövetség

Épülő kapcsolatok Tallinntól Bakuig

Mintegy 22 ország alkotja a tavaly májusban a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen (NKE) megalakult Regionális Együttműködési Osztály (REO) célterületét.

A Rectori Tanácsadó Irodán (RTI) belül működő szervezeti egység és annak diplomáciában nagy jártassággal bíró vezetője, Gyurcsík Iván számos kapcsolódási pontot keres az egyetem nemzetköziesítési törekvései mentén, amelynek zászlóshajó programja az egyértelmű sikerrel indult Ludovika Scholars.

A REGIONÁLIS EGYÜTTMŰKÖDÉSI OSZTÁLY CÉLORSZÁGAI:

Albánia, Azerbajdzsán, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Csehország, Észak-Macedónia, Észtország, Görögország, Grúzia, Horvátország, Koszovó, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Moldova, Montenegró, Örményország, Románia, Szerbia, Szlovákia, Szlovénia, Törökország.

A regionális együttműködésnek a közép-európai régióban, de közvetve annak tágabb környezetében is új dimenziót adott a térség jó néhány országának európai uniós csatlakozása. A határellenőrzések csatlakozással járó megszűnése nagy eredmény, és lendületet adott az együttműködéseknek – így látja a Rektori Tanácsadó Irodán belül működő Regionális Együttműködési Osztály vezetője, Gyurcsík Iván. Az elmúlt majd' negyedszázadot a Külügyminisztériumban és különféle missziókban, nemzetközi szervezetekben töltő diplomata számos ilyen együttműködést sorolt lapunknak a keretet adó visegrádi négyektől a közelmúltban létrejött gazdasági célok közös elérésére irányuló, 12 országot a soraiban tudó Három Tenger Kezdeményezésen át a biztonságpolitikai szempontok mentén szerveződött bukaresti kilencekig. A regionális együttműködések tehát pezsgő korszakukat élik. Ezt felismerve a Nemzeti Közszolgálati Egyetem rektora, Deli Gergely létrehozta a Regionális Együttműködési Osztályt, amely Tallinntól Bakuig mintegy 22 országban törekszik a kapcsolati háló kiépítésére az egyetem számára releváns kutatóintézetekkel, think-tank műhelyekkel, egyéb más intézményekkel és szervezetekkel. Az osztály vezetését feladatuk kapó Gyurcsík Iván számos területet vázolt fel, amelyben a tavaly májusban indult szervezeti egység az NKE nemzetköziesítését segíti.

Ludovika Scholars – a zászlóshajó

A RTI-REO nemzetköziesítést célzó törekvéseinek fő projektje a Ludovika Scholars vendégoktatói pályázat, amely az egyes szakterületeken új inspirációkat, ötleteket, az együttműködés új lehetőségeit hozta a részt vevő vendégoktatók segítségével. Nagyon magasan képzett, kiváló minőséget

produkálni képes oktatókat szolgáltattak meg az egyetem karai és az Eötvös József Kutatóközpont bevonásával, aminek eredményeként mindenki a sajátjának érezheti a programot – ismertette Gyurcsík Iván. A vendégoktatói program öt helyére a tavaly júliusi meghirdetéstől az augusztus végi határidőig 87 érvényes pályázat érkezett az RTI-REO-hoz tartozó 22 ország közül tizennégyből, ami mintegy 18-szoros túljelentkezés. A közép-kelet-európai oktatókkal, kutatókkal és szakértőkkel való eszmecsere irányuló program keretében végül összesen 9 kiváló, már jelentős nemzetközi elismertséggel bíró vendégoktatót hívtak meg egyhetes intenzív szakmai együttműködés és kapcsolatépítés céljából. A vendégek Azerbajdzsánból, Bosznia-Hercegovinából, Bulgáriából, Csehországból, Horvátországból, Lengyelországból, Romániából és Szerbiából érkeztek. Az osztályvezető kiemelte, hogy a karokkal és intézetekkel karöltve, kollektív munka eredményeként olyan embereket törekszenek meghívni, akik a szemináriumok megtartása után folytatják a kapcsolatépítést és maguk is – mintegy alumni jelleggel – népszerűsítik az egyetemet, erősítik kapcsolatait a nemzetközi térben. Olyan sok színvonalas pályázat érkezett be, hogy kijelöltek húsz különösen kiemelkedőt, közülük idén márciusban újabb előadói turnus érkezett az NKE-re. Gyurcsík Iván szerint a szakmai visszajelzések egyértelműen pozitívak, a harmadik turnus lapunk megjelenése előtt közvetlenül indult, a további jövőbeni lépésekre optimistán készül az RTI-REO. A munkában az osztályvezetőt jelenleg Ádám Réka, Galambos Judit és Sőregi-Vilén Éva segíti, az alapozásban Dobronay Éva és Túri György vettek részt.

Nagyköveti Fórum

A Regionális Együttműködési Osztály következő nagy célterülete a hazánkba

akkreditált nagykövetségekkel való közvetlen kapcsolattartás a már említett 22 ország vonatkozásában. Az RTI-REO – együttműködve Koller Boglárka nemzetközi rektorhelyetessel és egyeztetve Mernyei Ákos nemzetközi főigazgatóval – a rektor utasításai alapján folytatja a Ludovika Nagyköveti Fórum sorozatát, amelynek keretében tavaly szeptemberben Tibor Bial cseh nagykövet volt a vendég. A diplomata a Szent László-kápolnában tartott rendezvény közel 130 fős hallgatósága előtt a magyar–cseh kétoldalú gazdasági kapcsolatokról beszélt: Magyarország és Csehország között a külkereskedelmi forgalom 2009 óta kétszeresére nőtt, 2022-re elérte a 12 milliárd eurót. Az NKE érdeke, hogy a fővárosi létet kihasználva a környező országok misszióvezetőivel jó kapcsolatot ápoljon, mivel egy ilyen kontaktus szinergiahatásként például a Ludovika Scholars program népszerűsítéséhez is hozzájárulhat. A REO által szervezett második nagyköveti fórumot 2023. március 21-én tartották, amelyen Sebastian Kęciek lengyel nagykövet volt a vendég.

A Ludovika Nagyköveti Fórum folytatódik, a magyar–török diplomáciai kapcsolatok századik évfordulója például jó apropót ad a török nagykövet meghívásához. A nagykövetségekkel való kapcsolattartás kétoldalú találkozók keretében is megvalósulhat, ennek egyik állomása volt Deli Gergely rektor és Sebastian Kęciek lengyel nagykövet 2022. júliusi találkozója a COVID utáni időszakot követő együttműködés újjáélesztése és továbbfejlesztése érdekében.

Régiós partnerségek

Finnország 2021–2023 között tölti be a Barents-Északi-sarkvidéki Tanács elnökségét; céljaik között szerepel a régión túli együttműködés más országokkal és intézményekkel, elsősorban a klímaváltozás és a környezetvédelem területén. Ezeken a területeken »

keresik a magyar partnereket hosszabb távú kutatási együttműködés céljából, az NKE bajai Víz tudományi Karán pedig számos olyan terület megtalálható, amelyeken kutatások indulhatnak. Finn részről az Oului Egyetem mutatott nyitottságot a szorosabb jövőbeli kapcsolatfelvételre és közös projektekben való részvételre. A partneri kapcsolatot a Regionális Együttműködési Osztály koordinálja. Tavaly májusban Christián László r. dandártábornok, oktatási rektorhelyettes látogatott Krakkóba Gerencsér Tibor krakkói főkonzul és Gyurcsík Iván segítségével, hogy beazonosítsák azokat a kapcsolódási pontokat, amelyek alkalmasak lehetnek az NKE lengyelországi kapcsolatainak kiépítésére. A lehetséges együttműködési területek között szerepel a hadtörténeti, régészeti, vízgazdálkodási kooperáció, de a huszár-ulánus korreláció is. Utóbbinak már volt is kézzelfogható eredménye. A Ludovika Huszár Diszszakasz négy tagja Krzysztof Czekaj lengyel lovassági százados meghívására részt vehetett a lengyel-bolsevik háború fordulópontjaként számon tartott varsói csata, a „visztulai csoda” néven emlegetett katonai esemény 102. évfordulója alkalmából tartott rendezvényen. A látogatás remek alkalom volt az újabb nemzetközi kapcsolatok építésére, valamint a huszárok betekintést nyerhettek a lengyel hagyományörzés világába.

A Ludovika Collegium tagjai pedig Bécsben és Pozsonyban vehetnek majd részt nemzetközi szakmai gyakorlaton az RTI-REO kiváló térségbeli kapcsolatainak köszönhetően. Ígéretes partneri kapcsolatok kialakítása kezdődött többek között a Bécsben székelő különböző ENSZ-szervezetek vagy a pozsonyi székhelyű Nemzetközi Visegrádi Alap vezetőivel. Az alap igazgatója, Petr Mareš 2023. február 14-én az NKE-re látogatott a pályázati lehetőségek felvázolása céljából.

Fókuszban a kisebbségpolitika

Tavaly decemberben az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar oktatója, Gázsó Dániel *Otthon és itthon – a magyar diaszpóra és anyaországa* című kötete bemutatóján a nyilvánosság előtt is útjára indult a jövőben jelentősen bővíteni tervezett Kisebbségpolitikai Különgyűjtemény, amelynek apropóján az októberben alakult Kisebbségpolitikai Kutatóműhely kezdeti lépéseibe is bepillanthattak az érdeklődők. Azóta már érkeztek olyan megkeresések az RTI-REO-hoz, hogy hoznának ilyen tematikájú könyveket, mert hallották az erről szóló felhívást – számolt be Gyurcsík Iván, aki kiemelte: december elején megérkezett Tallinnból az Egyetemi Könyvtárba Schöpflin György özvegye, Piret Peiker által felajánlott könyvgyűjtemény 500 darabja. A 2021 novemberében elhunyt történész, politológus, egyetemi tanár, volt európai parlamenti képviselő az NKE Politika- és Államelméleti Kutatóintézetének munkatársa volt. Az intézetben annak alapítása óta tevékenykedett, kutatási területe: az Európai Unió hatalmi szerkezete, komplexitáselmélet. Intézeti kutatásainak középpontjában az „Európa jövője” folyamat és az Európai Unió állt. Az ő szellemiségét idézi ez a gyűjtemény és egy tervezett konferencia.

A Kisebbségpolitikai Kutatóműhely tavaly októberben indult Deli Gergely rektor támogatásával. A kisebbségpolitika, kisebbségvédelem és nemzetpolitika témakörében tevékenykedő műhely célja mindezek nemzeti, globális és regionális nemzetközi szempontból történő vizsgálata. A célok szintén illeszkednek az egyetem nemzetköziesítési törekvéseibe, és hozzájárulnak a 2021–2025 közötti Intézményfejlesztési Terv vonatkozó

stratégiájához. A kutatóműhely a tavaszi szemeszterben, májusban tervez könyvbemutatókat, amelyek a kisebbségi vegyesbizottságok, a Minority SafePack-kezdeményezés, a nemzetiségek parlamenti képviselője, az alkotmánybíráskodás aspektusai a nemzetiségi jogok összefüggésrendszerében, illetve a kárpátaljai kisebbségek jelenlegi helyzete témakörében születtek. „A nemzetpolitika nagyja Duray Miklós halálával olyan veszteség ért bennünket, amelyről meg kell emlékezni. Elvégre ő a 2010-es években oktatott a Ludovikán, és nem szabad elengednünk szellemiségét a köztudatból” – utalt Gyurcsík Iván arra az emlékkonferenciára, amelyet tavasszal terveznek megtartani.

Emberi Jogi Műhely

A New York-i Magyar Emberi Jogok Alapítvány kezeli – a Miniszterelnökség megbízásából – a ReConnect Hungary elnevezésű programot, amely nyaranta, egy-két hét erejéig tartalmaz időtöltést kínál egy csoportnyi, Kanadában és az Egyesült Államokban élő magyar származású fiatal számára abból a célból, hogy megismerje gyökereit, kultúráját, hagyományait és történelmét. A programhoz a RTI-REO is kapcsolódott az Emberi Jogi Műhely szervezésével, amelyen a magyar nemzeti kisebbségek történetét és jelenlegi helyzetét mutatta be a résztvevőknek. A sikerre való tekintettel a Magyar Emberi Jogok Alapítvány a következő években is tervezi az esemény megrendezését az NKE-vel együttműködésben. „Egy ilyen program erősíti a magyar–magyar kapcsolatokat, de természetesen a nemzetköziesítésben is van szerepe, hiszen tengerentúli egyetemista korú fiatalokról van szó, így pedig az NKE hallgatói számára sem elhanyagolható lehetőség a kapcsolatépítés szempontjából” – fogalmazott lapunknak Gyurcsík Iván.

Szöveg: Tasi Tibor
Fotó: Szilágyi Dénes

Egymillió aláírás a nemzeti kisebbségekért

Az Európai Unió 27 tagállamban körülbelül 40 millió, azaz nagyjából négy magyarországnyi ember tartozik valamilyen nemzeti kisebbséghez vagy beszél kisebbségi nyelvet. Tárnok Balázssal, a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégia Kutatóintézet megbízott intézetvezetőjével az európai polgári kezdeményezésről – mint a nemzeti kisebbségek jog- és érdekérvényesítési eszközéről – beszélgettünk.

● Bő tíz éve az Európai Unió polgárainak, így a nemzeti kisebbséghez tartozóknak is, lehetősége van részt venni az unió jogalkotási folyamatában az európai polgári kezdeményezések által. Hogyan került ez a lehetőség a fókuszba?

Nem új keletű a megállapítás, hogy az Európai Unió (EU) vezetése eltávolodott polgáraitól, azoktól, akiknek biztonságát, jólétét szavatolni jött létre. Az európai polgári kezdeményezés az egyik lehetőség arra, hogy az uniós polgárok véleménye becsatornázzon a döntéshozatal folyamatába, árnyalva az Európai Bizottság (EB) jogalkotási eljárás megindításában betöltött monopolhelyzetét. Az EB ugyan rendszeresen folytat szakmai konzultációkat egy-egy jogalkotási eljárásban, de azok inkább „elit vezérelt” párbeszéd. A polgári kezdeményezés az egyetlen olyan eszköz, amelyben az uniós polgárok együttesen fellépve, közvetlenül tudják kérni az EB-t, hogy adott kérdésben terjesszen elő uniós jogalkotási javaslatot. Ha egy adott témában sikerül egy év alatt, hét tagállamban elérve a lakosságárányosan

meghatározott minimum aláírás-számot, legalább egymillió aláírást összegyűjteni, akkor ugyan nem kötelező az EB számára a jogalkotási eljárás indítása, de napirendre kell tűznie és foglalkoznia kell a javaslattal.

Tárnok Balázs

Mire elég egymillió aláírás?

A nemrég megjelent könyv megvásárolható a Ludovika Egyetemi Kiadónál.
www.ludovika.hu/magazin/konyvtar/
2023/01/31/mire-eleg-egymillio-alairas/

Az elmúlt tíz év alatt közel száz kezdeményezést vett nyilvántartásba az EB, ebből csupán 10 esetében sikerült megfelelő számú aláírást összegyűjteni, és csak két esetben irányzott elő a Bizottság valamilyen cselekvést. A kezdeményezések többsége egyébként az aláírások összegyűjtésénél akad el; nem csoda, rendkívül költség- és munkaigényes folyamat.

● Két százalékos megvalósulásról van szó. Hogy lehet az, hogy a kezdeményezés módszertanilag alkalmas, de a gyakorlatban mégsem éri el a kívánt célt?

Ha kizárólag a nemzeti kisebbségek szempontjából nézzük, maga a polgári kezdeményezés egyértelműen alkalmas érdekérvényesítési eszköz, hiszen a Bizottság ez ideig nem tűzte napirendre a nemzeti kisebbségek védelmét. Am mindkettő, a nemzeti kisebbségek védelmét közvetve vagy közvetlenül zászlajára tűző európai polgári kezdeményezés, a Minority SafePack és a nemzeti régiókról szóló kezdeményezés is elérte az érvényességhez szükséges aláírásszámot. Így ezek a kezdeményezések rá tudták és »

tudják szorítani az EB-t, hogy vegye napirendre az általuk felvetett kérdéseket. A Minority SafePack már megvizsgálta az EB, a nemzeti régiókról szóló kezdeményezés bár sikerrel teljesítette az aláírásgyűjtést, egyelőre nem került a brüsszeli testület elé. Az más kérdés, hogy úgy tűnik, ebben a témában az érdekérvényesítő eszköz hatékonyságának üvegplafonja van: a Bizottság politikai ellenállása. Nem kíván ezzel a konfliktusos témával foglalkozni, nem akarja felvállalni ezt a kényes kérdést.

● **Miről szól a Minority SafePack kezdeményezés?**

A Minority SafePack egy kisebbségvédelmi javaslatcsomag, amely a kulturális és nyelvi sokféleség erősítésére, illetve általában a nemzeti kisebbségek védelmének növelésére irányul. 2013-ban nyújtották be a kezdeményezést, de a Bizottság elutasította. A szervezők megtámadták az elutasítást az EU Törvényszékén, nyertek, így 2017-ben elindult az aláírásgyűjtés. Én a Rákóczi Szövetség jogi tanácsadójaként segítettem a kezdeményezés magyarországi aláírásgyűjtését, közel 650 ezer aláírást gyűjtöttünk három hónap alatt, ami a Minority SafePack által egész Európai Unióban gyűjtött összes aláírás felét tette ki. Tehát a magyar hozzájárulás ebben az esetben kulcskérdés volt. 2020-ban nyújtották be a kezdeményezést az akkor újonnan hivatalba lépő Ursula von der Leyen-féle Bizottsághoz, amelyet az EB 2021 januárjában egyetlen javaslat előterjesztése nélkül söpört le az asztalról. A szervezők megtámadták a Törvényszéken a döntést. Tavaly novemberben első fokon a Törvényszék a Bizottságnak adott igazat, most a fellebbezés után várják, milyen döntés születik másodfokon.

A másik magyar és nemzeti kisebbség szempontjából fontos kezdeményes a nemzeti régiókról szóló polgári

kezdeményezés hivatalos elnevezése: Kohéziós politika a régiók egyenlőségért és a regionális kultúrák fenntarthatóságáért. A javaslattal a szervezők azt próbálják elérni, hogy a kohéziós forrásokat ne lehessen kisebbségellenes politikai célokra használni (ahogy a szervező Székely Nemzeti Tanács szerint jelenleg Székelyföldön történik), és a kohéziós politika kezelje kiemelt figyelemmel a nemzeti régiókat. Ez a kezdeményezés is 2013-ban indult, amelynek nyilvántartásba vételét először – a Minority SafePackhez hasonlóan – szintén elutasította az EB, és a szervezők a döntést ugyanúgy az Európai Unió Bíróságán támadták meg. Ebben a kezdeményezésben jogászként vettem részt, Dr. Sobor Dávid ügyvéd úr munkáját segítve a bírósági eljárás folyamatában. Az indítvány hasonló utat járt be, azzal a különbséggel, hogy másodfokon sikerült pert nyerni a kérdésben. A pernyertesség után a szervezők elkezdheték az aláírások gyűjtését, nekik is sikerült összegyűjteni a szükséges számú aláírást. A Covid miatt két évig zajló gyűjtés során 1,4 millió aláírást gyűjtöttek, ebből 900 ezret Magyarországról, ami igen jelentős arány. A szervezők úgy nyilatkoztak, hogy 2024-ben majd az új Bizottságnak kívánják benyújtani a kezdeményezést, amelyre szerencsére van jogi lehetőség.

● **Ez példa nélküli eredmény.**

Igen, óriási siker volt mindkét kezdeményezés. Mindkét javaslat eszközként elérte a célját, mindkettő mérföldkő az uniós kisebbségvédelemben, és Magyarországon is ezeknek köszönhetően jelent meg a polgári kezdeményezés a köztudatban. Az érvényes aláírások száma pedig nem érte volna el a megkövetelt mennyiséget a magyar részvétel nélkül. Hazánkban mindig külpolitikai zsinórmérték volt a nemzeti kisebbségek és a határon túli magyarok védelme, Magyarország mindig is e téma zászlóvivője volt, és

annak is kell maradnia történelmi gyökerei miatt. E kezdeményezések azt mutatják, hogy nem csupán a mindenkori magyar politika számára kiemelt fontosságú kérdés a nemzeti kisebbségek és a határon túli magyarok védelme, de a magyar emberek számára is prioritás.

● **Mi lehet az oka annak, hogy az unió számára kevésbé fontos a nemzeti kisebbségek védelme?**

A jóhiszemű értelmezés szerint a Bizottság az eltérő kisebbségi igények miatt nem tudja meghatározni a nemzeti kisebbségek védelmére vonatkozó minimumszabályozást. A rosszhiszemű értelmezés szerint az EB nem érdekelt a helyi sajátosságok megőrzésében, mert egy uniformizált, kizárólag közös európai identitással rendelkező európai démosz létrehozását kívánja elérni. A jelenlegi uniós vezetésben fellelhető

ez az irány, amely a föderatív államstruktúra felé próbálja elmozdítani az EU-t, amelyben a regionális és nemzeti identitások háttérbe szorulnak. Ha azonban az EB elutasítja, hogy lépéseket tegyen a nemzeti kisebbségek védelme érdekében, azzal nemcsak megszegi az unió kulturális sokféleségének megőrzésére vonatkozó szerződéses kötelezettségét, de a hozzáállás azt is eredményezheti, hogy a tagállamok szabadon „garázdálkodhatnak” kisebbségeikkel, veszélyeztetve a regionális sajátosságok fennmaradását és a kisebbségekhez tartozó személyek emberi méltóságát egyaránt.

● **Az EU a tagjelölt államoktól megköveteli a kisebbségek tiszteletét és védelmét. Hogyan változik meg ez a hozzáállás?**

Attól a pillanattól, hogy egy tagjelölt állam tagállam lesz, ugyan a területén élő kisebbséghez tartozó személyek jogait tiszteletben kell tartani, de nem egyértelmű hogyan, hiszen nem határoznak meg ezzel kapcsolatos jogokat az uniós jogi aktusok. Az EU-nak alapvető értéke a kisebbséghez tartozó személyek jogainak tiszteletben tartása, mégsincs hozzá hatásköre, másodlagos jogi aktusa, hogy ténylegesen hozzájáruljon a kisebbségek támogatásához, fennmaradásához. Miközben szerződéses kötelezettsége van rá, hogy Európa kulturális sokszínűségét fenntartsa, tiszteletben tartva a regionális sajátosságokat.

● **Van rá esély, hogy megváltozzon az EB hozzáállása?**

Minden alkalommal, amikor hivatalba lép az aktuális, öt évig működő Bizottság, meghatározzák a politikai prioritásokat, amelyeket a ciklus alatt el kívánnak érni. Bár nincs rá nagy esély, hogy a 2024 végén hivatalba lépő új Bizottságnál majd prioritást élvez a kérdés, hosszú távon az EB hozzáállása is változhat. Ez azonban nem következik be egyik napról a másikra. Nekünk az a feladatunk, hogy minél több nemzetközi partnert próbáljunk meg a nemzeti kisebbségek védelme felé fordítani, valamint az, hogy a lehető legtöbb politikai oldalt győzzünk meg arról, hogy a nemzeti kisebbségek védelme nemcsak a kisebbségek, de a többségi társadalmak és az EU vezetésének érdeke is.

Szöveg: Páhy Anna

Fotó: Hungary Foundation

Mitől élhető egy város?

„Non muri, sed mentes”, azaz nem a (város)falak, hanem a mentalitás tesz egy települést várossá – hangzott el Szent Ágoston megfogalmazása a városi lét jellegéről a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) Környezeti Fenntarthatósági Intézetének (KFI) A városi zöldfelület-gazdálkodás és klímaváltozás – hazai kihívások című online eseményén. Fekete Albert egyetemi tanár, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (MATE) Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet (TTDI) vezetője és Orlóci László, a Fűvészkert igazgatója, a MATE TTDI

Dísnövénytermesztési és Zöldfelület-gazdálkodási Kutatócsoport vezetőjének beszélgetését Máthé Katalin, az NKE KFI tudományos munkatársa moderálta.

„Az intenzív városiasodáson belül a zöldfelület-gazdálkodás globális szinten is kiütemített helyet foglal el a klímaváltozás lakosságot közvetlenül érintő kihívásai sorában. A népességnövekedés önmagában is, de a klímaváltozás folyamányaként

a városba áramlók számának folyamatos növekedése miatt közvetetten is hatással van a városiasodásra. A prognózisok szerint a század közepére az emberiség kétharmada város lakó lesz” – hívta fel a figyelmet köszöntőjében Máthé Katalin.

„Nagyon sok mindentől függ, hogy emberek miért döntenek úgy, hogy városban akarnak élni, a többi között attól is, mennyire élhető az a város” – hangsúlyozta a Fűvészkert igazgatója. Orlóci László egyebek mellett arra is rámutatott: az, hogy mennyire élhető a város a klimatikus hatások következtében, komfortkérdés is, de minden tudományos és ökológiai szemléletől függetlenül mentális kérdés is. A MATE TTDI kutatócsoport vezetője

elmondta: nem feltétlenül érdemes a városvezetőkre, tervezőmérnökökre várni a megfelelő, élhető városi struktúrák kialakításához. A cél az, hogy maga a város lakó jusson el olyan tudati állapotba, ahol igényli mind ezt. Szerencsére – ismertette Orlóci László – éppen ennek a folyamatnak vagyunk tanúi az elmúlt évtizedekben, amelyekben erős és intenzív átalakulás indult el a város lakók tudatában. Mindennek akkor lesz igazán hatása, ha az így gondolkodók aránya átlép egy bizonyos, úgynevezett kritikus tömeget. Ez a kritikus tömeg segíthet a kertészeti, illetve a tájépítészeti szakmai megoldások mellett abban, hogy fenntarthatóvá tegyük az egy nagy zöldrendszernek is felfogható városunkat. Ennek érdekében el kellene érünk, hogy a város lakó fiatalok ebbe a szemléletbe szülessenek bele, ebben nőjenek föl, és ezen a folyamaton menjenek végig, amely során ráközelítenek a természetes környezetre, amelytől a 20. század embere elszakadt, és amelyhez a 21. század emberének

vissza kell találnia – fogalmazott a Fűvészkert igazgatója. „A városi zöld jelentősége a 19. század elején értékelődött fel, ez az az időszak, amikorra a tájépítészeti és a zöldfelület-gazdálkodás mint szakma visszavezethető. Ekkor jelentek meg a nagyvárosi közparkok, például a Városliget” – ismertette a MATE intézet vezetője. Fekete Albert egyebek mellett arról is beszélt, hogy Budapest 2100-ig érvényes klímastratégiájában igen fontos szerepet kap a zöldfelület-gazdálkodás, a zöldfelület-fenntartás, és a 2050-ig tartó időszakig a többi között szerepelnek benne: a biodiverzitás növelése, az élőhelyvédelem, a környezeti nevelés és a közösségi részvétel. Fekete Albert kiemelte: mindezek fontos tényezők ahhoz, hogy a társadalom és a szakemberek is felismerjék a téma fontosságát, hiszen a városi zöldítés tárgyköre tulajdonképpen minden szakmát érint. Elengedhetetlen, hogy az emberek megértsék: a növények élőlények, amelyekre nemcsak azért van szükségünk,

mert szépek és jól érezzük magunkat a környezetükben, hanem nélkülük éhen halnánk, megfulladnánk. Ezért a növényeket tisztelni, becsülni kell, tisztelve az életüket és azt a pillanatot is, például egy fa életében, amikor ki kell vágni. Fát kivágni és ültetni is felelősség, hiszen az elültetett fákat gondozni kell. Ezért nem az a cél, hogy minél több fát ültessünk, hanem az, hogy amit elültetünk, megfelelő helyre kerüljön, fejlődjön, érezze jól magát, és adja át azt a jóléti hozadékot, amelyre nekünk, város lakóknak szükségünk van. A biológiai sokszínűség tekintetében Fekete Albert hozzátette: a biodiverzitást nem feltétlenül egy fasorral kell megteremteni. A lágyszárúak hordozzák ennek lehetőségét, egy kaszálón sokkal nagyobb a biológiai sokféleség, mint az erdőben. Utóbbi felismerés pedig városban is alkalmazható virágos gyepek, méhlegelők segítségével. Mindkét szakértő egyetértett abban is, hogy a városi zöldfelület-gazdálkodás és a klímaváltozás kérdéskörének hatékonyabb megoldásához igen komoly és hosszú oktatási-nevelési folyamat vezet, a szabályok megfogalmazása és betartatása önmagában nem elég az élhető városi környezet megteremtéséhez és a globális kihívások helyi válaszainak kialakításához.

Szerző: Páhy Anna

„Az ember fáj a földnek”

Hangzott el a címben szereplő versrészlet a Nemzeti Közsolgálati Egyetem (NKE) Környezeti Fenntarthatósági Intézet (KFI) ÖRÖKZÖLD 100 programsorozatának legújabb eseményén. Az emberek című Vörösmarty vers részlete érzékletesen hívta fel a figyelmet a programsorozat és A klímaváltozás hatása az uralkodóeszmékre: a konzervativizmus példája című beszélgetésaktualitására. A kerekasztal-beszélgetésen Hörcher Ferenc, az NKE Eötvös József Kutatóközpont (EJKK) Politika- és Államelméleti Kutatóintézet (PÁK) intézetvezetője; Ujházi Lóránd, az NKE EJKK Vallás és Társadalom Kutatóintézet (VTKI) Intézetvezetője és Nemes Csaba meteorológus ismertette nézeteit Pongrácz Alex, az NKE KFI munkatársának moderálásában.

„Az élet fennmaradásának feltétele beilleszkedni, azaz a beilleszkedés” – emelte ki felszólalásában Hörcher Ferenc. Az NKE EJKK PÁK intézetvezetője hangsúlyozta, a fogalom az épített és a természetes tájba való illeszkedésre egyaránt vonatkozik, ez adja a megőrzésre méltó szépség, harmónia, egyensúly alapját, amely időtálló, mert meghaladja az egyén életét, fennmarad és hatással van a következő nemzedékre is. A természet szeretete, tisztelete, védelme és a természeti (és az ember által épített) tájba való harmonikus illeszkedés adja a transzcendentális (isteni) tökéletesség és szépség érzékélésének és megtapasztalásának élményét.

Hörcher Ferenc hozzátette: az ember az egyetlen olyan élőlény, amely képes a helyváltoztatásra, mégis kötődik a helyhez, ahonnan származik, amely meghatározza identitását. A klímaváltozás hatásáról az uralkodó eszmékre, ezen belül a konzervativizmus példájának szempontjairól, valamint releváns szerzőiről is beszélt Hörcher Ferenc. Az NKE EJKK PÁK intézetvezetője ismertette: a baloldali, progresszívnek nevezett eszmerendszer képviselőit helyzetbe hozta az éghajlatváltozás ténye, már 1968 óta támadják a kapitalista berendezkedést, és szólalnak fel a túlfogyasztás ellen. Teljesen más indíttatásból, más ideológiai

megközelítésben és más céllal, de hasonló kritikát állított fel II. János Pál után XVI. Benedek is. Mindkét pápa a totalitárius és a kapitalista rendszerek ellen fogalmaztak meg társadalomkritikát. Hörcher Ferenc bemutatta a konzervativizmus releváns művészi kifejezőit a képzőművészetben (Dürer), a társadalom- és természettudományokban, az építészetben, a tájépítészetben, a filozófiában (Roger Scruton: *Zöld Filozófia*), a vallásban és az irodalomban (Fekete István, Rudyard Kipling).

„Ember! A föld, a tenger, az égbolt, a levegő, a vizek és folyók rendelkezésedre állnak, csak használd ezt a teremtett világot, de jól! És ami szép és csodálatos bennük dicsérd, és dicsőítsd érte a Teremtőt!” – idézte az V. századi I. (Nagy) Leó pápa teremtésvédelemről és fenntarthatóságról szóló intelmét Nemes Csaba meteorológus. A szakértő hangsúlyozta a Teremtő, alkotó szeretete mellett a teremtett alkotás szeretetét és ebből adódóan az alkotás védelmét is. „A természettudósok szerint az éghajlatváltozás természetes folyamat, az emberi tevékenységtől függetlenül létezik” – fogalmazta meg a szakértő, majd hozzátette: minden államnak foglalkoznia kell az éghajlatváltozással, a kibocsátások csökkentésével, de nemcsak a nemzetközi keretrendszer miatt, hanem azért is, hogy ember emberrel ne háborúzzon. Nemes Csaba egyebek mellett bemutatta Joseph Fourier matematikus, fizikus munkásságát, aki már a 18. században felfedezte az üvegházhatás jelenségét és jelentőségét, valamint utalt Teller Ede 1959-es, az Egyesült

Államokban, a kőolajipar százéves fennállásának tiszteletére rendezett szimpóziumi beszédére, amelyben a tudós a globális felmelegedés veszélyeire hívta fel a figyelmet, amely a sarki jég olvadásával és az ehhez kapcsolódó tengerszint-emelkedéssel jár. A szakértő rámutatott: nem véletlen, hogy a szén-dioxid-kibocsátással, minden, az ember által kibocsátott üvegházhatású gázzal és a globális felmelegedéssel ma már nemcsak a nemzetközi szervezetek és konferenciák, hanem gyakorlatilag minden tudományág foglalkozik. Nemes Csaba kiemelte: a gyakran emlegetett biológiai sokféleség, a diverzitás, amelyet az ember megpróbál tönkretenni, a földi élet immunrendszere. Ezért az országok, államok, kormányok feladata nemcsak az éghajlatváltozás folyamatának mérséklése, a diverzitás megőrzése, hanem a szabályozás mellett a példamutatás is, valamint az, hogy erősítsék az alkalmazkodást, ezáltal megsegítve a fejlődő országokat. Pánikra nincs ok, de az óvatos félelem előremutató – figyelmeztetett a szakértő.

„Ha békét akarsz, védj a teremtett világot!” – idézte Ferenc pápát Ujházi Lóránd. Az NKE EJKK VTKI intézetvezetője a teremtésvédelemről és a környezetvédelemről beszélt a katolikus egyház sajátos szempontjai alapján, amelyben egyebek mellett a Szentszék nemzetközi térben való szerepvállalását mutatta be, kiemelve a párbeszéd fontosságát. Ujházi Lóránd utalt a teremtésvédelem tanítására: a teremtő Isten alkotta a világot, örök felelősséggel tartozik értünk. Nekünk az a feladatunk,

hogy megőrizzük a Teremtő alkototta természetet. Az intézetvezető elmondta, nem elég a konferenciák és workshopok szintjén foglalkozni a témával, a társadalom minden szintjét meg kell ismertetni a teremtésvédelem üzenetével, a fenntarthatóság problematikájával és a lehetséges megoldásokkal. „A teológiának a teremtésvédelem teljes komplexitásával kell foglalkoznia. Az aktuális problémákra reflektálva párbeszédet kell folytatnia a különböző tudományterületekkel, amelyeket a tudományterületek egymás közötti párbeszéde segíti” – fogalmazta meg Ujházi Lóránd, majd hozzátette: Ferenc pápa volt az első egyházfő, aki összefoglaló munkát adott ki a teremtésvédelem és a környezetvédelem kérdéseinek egyházszempontú megválaszolásával. A Szentatya a szociális kérdések, a szegénység, a háborúk és a környezetvédelem szegmenseit érintő kérdéseket a többi társadalmi kérdéshez igazítja. „Isten az emberre bízta a teremtett világ védelmét. Az ember integráns része a teremtett világnak, nélküle csonka e világ, de a teremtett világ is csonka az ember nélkül” – hangsúlyozta Ujházi Lóránd. Kiemelte: az alternatív életmódot, a közjó megteremtéséhez szolgáló szerényebb életet a fejlett, nyugati társadalmak nem fogják önként átvenni, de a teológiai és nem teológiai filozófiák közötti teoretikus találkozás, a megismerés és elfogadás hídjainak kiépítése, valamint a párbeszéd segít komplexen láttatni és kezelni a környezeti károk kapcsán a mindent és mindenkit érintő mozaikdarabkákat.

Szöveg: Páhy Anna

Infoháború:

miért nehéz hiteles információkhoz jutni háborús konfliktusban?

Az Európai Bizottság elnöke, Ursula von der Leyen 2022 novemberében videóüzenetben számolt be arról, hogy nagyjából 20 ezer ukrán civil és 100 ezer katona esett áldozatul az Ukrajna és Oroszország között zajló háborúnak.

A konkrét számadatok közlése kiváltotta Ukrajna nemtetszését, hiszen a veszteségek száma elvileg titkosított információ, hiteles forrásból tehát a Bizottság nem értesülhetett róla. Nem sokkal később a videót el is távolították, a Bizottság sajtóosztálya pedig az az alapján készült sajtóközleményből kivette a számokat tartalmazó mondatot. A Bizottság esete korántsem egyedí: a hírek rendszeresen számolnak be mind Oroszországról, mind Ukrajna veszteségeiről, a számadatok azonban sokszor ellentmondásosak, forrásuk pedig gyakran vész homályba. Joggal merül fel a kérdés, hogy mit tehet az az olvasó, aki hiteles forrásból szeretne tájékozódni az eseményekről? Az okostelefonok és a széles sávú internet világában egyáltalán miért jelent nehézséget információhoz jutni? A dezinformáció, különösen háborús időszakban összetett jelenség, cikkemben ezért elsősorban azokat a motivációkat igyekszem körbejárni, amelyek a félretájékoztatás háttérében állhatnak.

Arra a kérdésre, hogy miért nem rendelkezünk hivatalosan közzétett adatokkal, a válasz viszonylag kézenfekvő: a harcban álló felek egyikének sem érdeke, hogy az események és a veszteségek pontos száma nyilvánosságra kerüljön. A csapatmozgásokhoz, a katonák számához

és a katonai műveletek titkosságához kapcsolódó stratégiai érdek ezekben az esetekben megelőzi a nyilvánosság tájékoztatásához fűződő érdeket. A háborús cenzúra (*wartime censorship*) nem az orosz–ukrán konfliktus sajátja, az Egyesült Államok már az első világháborúban is szűrte azokat az információkat, amelyek az állampolgárokhoz a sajtón keresztül vagy más úton eljuthattak. Pontos számokat egy másik ok miatt sem hoznak nyilvánosságra: az iraki háború során felállított hipotézis szerint az áldozatok számának közlése egyrészt demoralizálja a harcolókat, másrészt felerősíti azokat a pacifista hangokat a társadalomban, amelyek a háború mielőbbi befejezését propagálják, a széles körű társadalmi támogatottság hiánya pedig további nehézséget jelent az egyébként is vészterhes időszakban. Egyfajta információsűkösség jön tehát létre egy olyan időszakban, amely hatalmas közérdeklődésre tart számot. Az okostelefonok és a széles sávú internet korában az embereknek nemcsak az információhoz való hozzáférése, hanem az információéhsége is szinte korlátlan, így a különböző céllal terjesztett valótlan, megtévesztő információk könnyen, gyorsan és nagy tömegben juthatnak el bárkihez.

A háború jelentősen növelte az úgynevezett civil tudósítók számát, akik nem újságírók, nem felelnek meg az újságírókkal szemben támasztott szigorú szakmai/etikai követelményeknek. A civilek által közzétett félrevezető információk háttérben jellemzően nem áll ártó szándék, egyesek a csatornájuk nézettségét kívánják növelni (amely sokszor összekapcsolódik anyagi haszonszerzéssel is), mások pedig a nézők együttérzésére, félelmére kívánják hatni, amikor megosztják vagy az egyik vagy a másik oldal nézeteit támogató tartalmaikat. Ezek a tartalmak jellemzően nem értéksemlegesek, kisebb-nagyobb hangsúllyal jelenik meg bennük a részrehajlás valamely fél álláspontja felé, így azok közzétéve a csúsztatásoknak, pontatlanságoknak kevésbé tulajdonítanak jelentőséget. Sokkal veszélyesebb formája a félretájékoztatásnak az információs hadviselésnek (*information warfare*) nevezett jelenség keretében végzett dezinformációs tevékenység. Az információs hadviselés azoknak az információs műveleteknek – így az információk gyűjtése, terjesztése, módosítása, megzavarása és lerontása – az összefoglaló elnevezése, amelynek célja az ellenféllel szembeni előny megszerzése

jellemzően azért, hogy megváltoztatja a célcsoport felfogását egy kérdésről vagy eseményről. A dezinformációnak és álhíreknek való rendszeres, ismétlődő és szelektív kitettség segít formálni és megerősíteni azt, amit annak terjesztője hiteles információként terjeszt. A dezinformáció célja nemcsak a lakosság nézeteinek befolyásolása, hanem az is, hogy arra ösztönözze az ellenfelet, hogy a félrevezető információkra alapozva hozzon döntéseket. Az információs hadviselés keretében folytatott dezinformáció azért tud könnyen és gyorsan terjedni az interneten, mert a terjesztése szervezett keretek között zajlik: akár

közvetlenül az állami tulajdonban lévő médiavállalatok csatornáin és közösségi média felületein keresztül, akár a civilek soraiból verbuvált „trollhadsergek” és véleményvezérek révén. Úgy tűnik, az átlagember meglehetősen eszköztelen a kibertérből rázúduló információáradattal szemben. Jogi szabályozottság híján a félretájékoztatás nem jogellenes tevékenység, így a terjesztői a jog eszközeivel nem vonhatók felelősségre. Tudatos tartalomfogyasztóként legfeljebb annyit tehetünk, hogy megpróbálunk több forrásból tájékozódni, és a minőségi sajtótermékekből válogatjuk össze a médiafogyasztói „kosarunkat”.

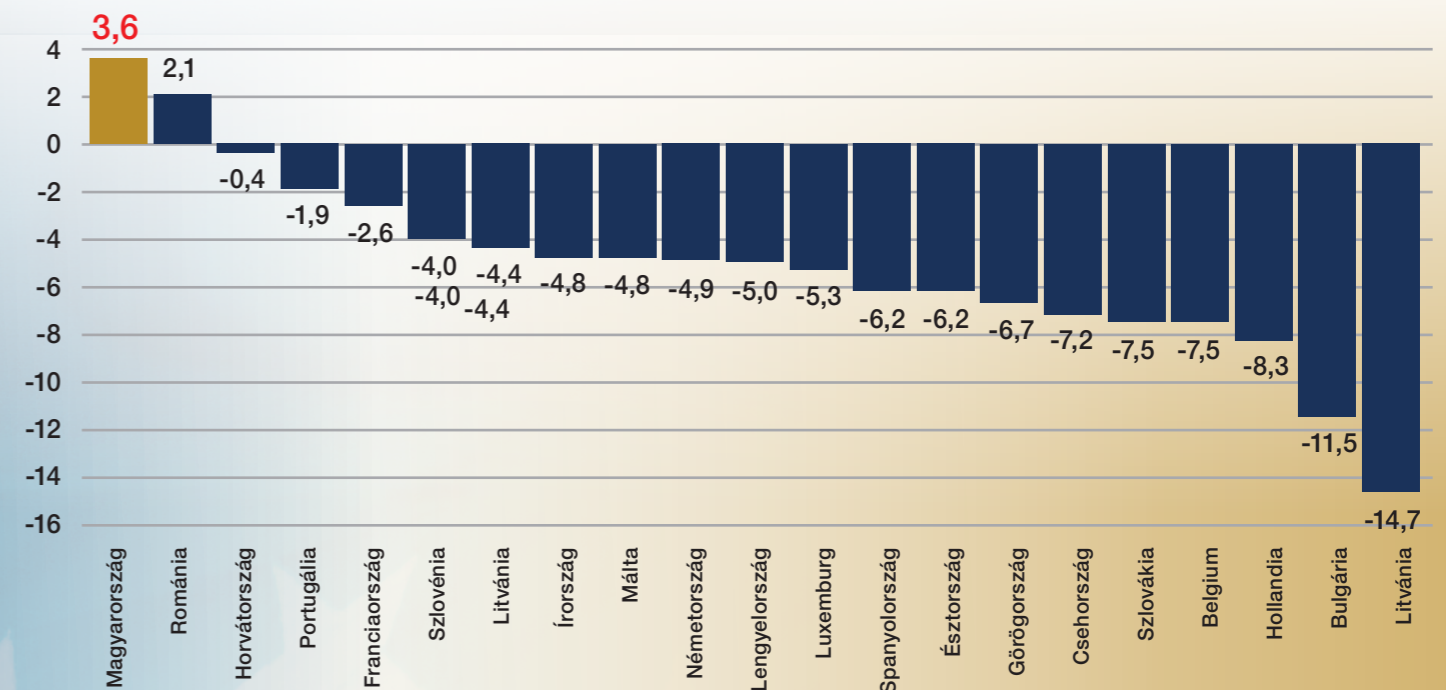
A közösségi média-szolgáltatók – annak ellenére, hogy látványos intézkedések, például az állami tulajdonban lévő médiaszolgáltatások tartalmainak címkézése révén igyekeznek mérsékelni a dezinformáció hatásait – még mindig meglehetősen lomhán lépnek fel a félretájékoztatás jelensége ellen. A közösségi médiában, magánszemélyek, influenszerek által közzétett információk esetében tehát nem árt némi szkepticizmus.

Szerző: SorbánKinga
tudományos segédmunkatárs, EJKK
Információs Társadalom Kutatóintézet
Grafika: Time magazin

Minimálbérek vannak az unióban, minimáljövedelem nincs

Tisztázzuk itt, a legelején, hogy a minimálbér és a minimáljövedelem két nagyon különböző dolog. A minimálbér a foglalkoztatottak legkisebb alaphérét jelenti. Ez a teljes keresetnek egy része csupán. Ehhez adódnak a munkakörhöz kapcsolódó minden hónapban járó rendszeres pótlékok, a nem rendszeres egyéb kereseti elemek, például a jutalmak, karácsonyi vagy húsvéti keresetkiegészítések, így kapjuk meg az éves teljes keresetet, s ennek az egy hónapra eső átlaga lesz az átlagkereset.

A minimálbér reálértékének változása 2022-ben (%)
(Forrás: Eurostat, Szalai Piroska)

Az Európai Unió tagállamai közül 2023. január 1-jén már 22 országban van egységes minimálbér, idén bevezette Ciprus is. Ausztriában, Svédországban, Dániában, Finnországban és Olaszországban még nincs ilyen szabályozás. A legfrissebb elérhető Eurostat- adatok alapján vásárlóerő-paritáson összehasonlítva a magyar minimálbér a 16. helyen áll, holtversenyben Csehországgal. Öt olyan ország van, ahol alacsonyabb a minimálbér vásárlóértéke. A 2022-es évben számítható már, hogy a tavalyi minimálbér-emelkedés milyen mértékben növelte vagy csökkentette a legkisebb keresetek vásárlóértékét. Két országban tudott emelkedni a minimálberek reálértéke, hazánkban a legjobban, 3,6 százalékkal, s Romániában 2,1 százalékkal. A többi 19 országban csökkent a reálérték. Bulgáriában és Lettországon romlott legjobban, 10 százalék feletti mértékben, mert e két országban nem emelték tavaly a minimálbéreket.

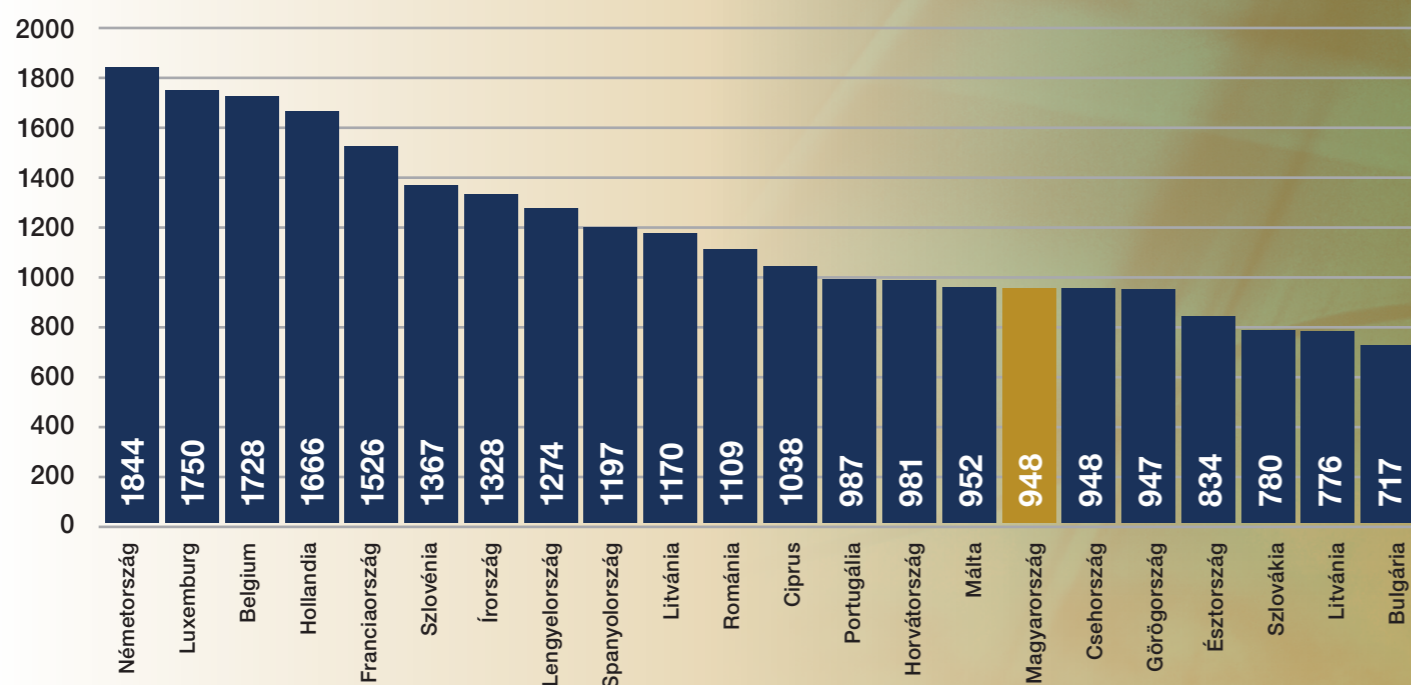
Míg keresete (és benne alaphére is) csak a foglalkoztatottnak lehet, jövedelme már mindenkinek van a társadalomban, a legidősebb honfitársunknak épp úgy, mint a tegnap született babáknak. Az éves összes jövedelem számításakor háztartásonként a foglalkoztatott háztartástagok munkaviszonyból származó teljes keresetét (munkabér, rendszeres és nem rendszeres kereseti elemek: pótlékok, jutalmak stb.), illetve a vállalkozásból származó jövedelmeket, valamint a társadalmi jövedelmeket (családdal kapcsolatos, öregségi, munkanélküli és egyéb ellátásokat), továbbá az egyéb jövedelmeket is beszámítják, s osztják a háztartásban élők számával. A jövedelemszámításnál a nettó értékekkel számolunk. Így az egy főre jutó jövedelem mindig kisebb, mint az egy főre jutó kereset, s e kettő nem összekeverendő.

Hazánkban a reáljövedelmek folyamatosan növekedtek az elmúlt évtizedben

és a járvány időszakában is. A reáljövedelmek emelkedése úgy történt, hogy közben jelentősen csökkent a társadalmi különbség. Míg 2010-ben a munkajövedelem aránya az összjövedelemben csupán 65 százalék volt, 2021-re már 74 százalékra emelkedett, amit részben a foglalkoztatottak létszámának jelentős növekedése, részben a minimálbérek és a felette levő keresetek emelkedése okozott. A jelentős mértékű családi adókedvezmény is komoly mértékben csökkentette a gyermekek kitétségét. A tavaly indult fiatalok adókedvezménye is tovább csökkenti a társadalmi különbségeket. Az unióban a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatával élők pontos definíció létezik. E definíció három összetevője közül az egyik a relatív jövedelmi szegénységben élők aránya, azaz olyan háztartásban élők van szó, ahol a nettó jövedelem nem éri el a szegénységi küszöböt, azaz a mediánjövedelem 60 százalékát. »

2023. január 1-jén érvényes minimálbérek vásárlóerő-paritáson

(Forrás: Eurostat, Szalai Piroska)

A szegénységi küszöb tehát nem a keresetek, hanem a jövedelmek mediánjának 60 százaléka. A relatív jövedelmi szegénység dimenziójában 2020-ban az 5. legkisebb értéket mérték nálunk, előttünk csupán Csehország, Finnország, Szlovénia és Dánia állt. 2021-ben tovább csökkent ez az arány, 12,2 százalékra mérséklődött, az unió tagállamainak tavaly előtti referenciaévre vonatkozó értékeit még nem adta ki az Eurostat.

A relatív jövedelmi szegénység csökkenése rengeteg gyereket is kiemelt a szegénységi kockázattal élők közül, mivel a szülők keresetének növekedése következtében a háztartás minden tagja ki tudott jutni a fenyegetésből. Mára a relatív jövedelmi szegénységi

arány a gyermekeseknél jóval alacsonyabb, mint a gyermektelen háztartásokban élők esetében, míg 2010 előtt volt olyan év is, amikor több mint 10 százalékpont hátránya volt a gyermeket nevelőknek.

Az unióban most egy ajánlás elfogadására készülnek, amely nem az alpbér minimálértékére vonatkozik, hanem a fent részletezett jövedelmekre ajánl kidolgozni olyan szabályozást, amely meghatároz egy minimális szintet. Főként a munkaerőpiacról kirekesztődött személyekre fókuszál. Ez egy egészen más megközelítés, mint amit eddig mi célul tűztünk ki. A magyar kormány arra fókuszált, hogy senkit ne hagyjunk az út szélén, akit csak lehet, vonjunk be a munkaerőpiacra,

mert ha munka van, minden van, s a segélyezés helyett a munkaalapú társadalom megteremtésén dolgoztunk egészen eddig. Az unió ezen ajánlása veszélyesen közeli a feltétel nélküli alapjövedelem gondolatához.

Az ajánlás nem új minimálbér-számítási módszer, hanem minimális és számukra kötelező segélyezési szintet javasol a tagállamoknak. Nem fogalmazza meg, de sugallják, hogy ennek valahol a szegénységi küszöb körülinek s feltétel nélkülinek kell lennie. Az unió tehát lehet, hogy mégis bevezetné a feltétel nélküli alapjövedelemet, csak épp máshogy hívja?

Szerző: Szalai Piroska
kutató, EJKK Gazdaság-
és Versenyképesség Kutatóintézet

Az írás eredeti formában a Mandinerben jelent meg.

A jog mögötti akaratról

A Ludovika Egyetemi Kiadó új kiadványa Techet Péter 2019-ben a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen summa cum laude minősítéssel megvédett doktori dolgozatának rövidített, részben pedig átdolgozott változata.

Tchet Péter azzal kezdi kötetét, hogy a tételezett jogot és annak rendszerezett tudományát, a jogpozitivizmust a logikai következetesség igénye hívta életre: eszerint a jogszabályok egymáshoz való viszonya és azok értelmezése logikailag meghatározott lenne. Mindazonáltal a jogszabályok – és különösképpen értelmezésük – értelme a társadalmi valóságra való reagálás. Mivel a társadalomban nem logikusan adódnak a kihívások, a válaszok a logikai értelem túl beleérzést és egyéb megértési módszereket is igényelnek. Bár a jogbiztonság igénye zárt értelmezési keretben biztosítható, az is egyértelmű, hogy a társadalmi valóság érzékelése ennél összetettebb, nyíltabb, akár rendszertelenebb megértési módokat tesz szükségessé. Az *Államértelmezések* című ludovikás könyvsorozatban az állam- és kormányzáselméleti alap kutatás irányai szerint az állam- és kormányzáselméletek, a történelmi nemzetállamok és birodalmak „államtanai” témakörében létrehozott kutatói teljesítményeket, az államtudomány nagy gondolkodóit, nagy elméleteit, nagy vitáit elemző monográfiákat, tanulmányköteteket, valamint fordításokat adja közre Gondolkodók, Elméletek, Viták szerinti tematikai csoportosításban. A *Gondolkodók* alsorozat klasszikus államelméleti műveket, eredeti fordításokat, nagy gondolkodókról szóló írásokat, az *Elméletek* alsorozat rendszeres államelméletek, illetve „államtanok” rekonstrukcióit, új elméletalkotásokat, a *Viták* alsorozat pedig az államjelenség különböző nézőpontú értelmezéseivel kapcsolatos aktuális, problémaorientált vitákat, újszerű kontroverz megközelítéseket összefoglaló munkákat közöl.

A *Viták* alsorozatban megjelenő új kötet témája – ahogy a fent idézett bevezető gondolatokból is kiejlik – a jogpozitivizmus és a természetjog jogelméleti gondolkodást leegyszerűsítő ellentétének meghaladása. A kötet szerzője

Carl Schmitt és tanítványa, Ernst Forsthoff elméleteiből kiindulva helyezi az ellentétet új értelmezési kontextusba, nem a hagyományos kronológiai vagy fogalmi elemzésben, hanem olyan különböző konkrét problémák kapcsán, mint a jogi logika kérdése, az alkotmányok születése, a gyakorlati államlegitimáció vagy az alkotmányvédelem.

Szerző: Sarnyai Tibor

Tchet Péter: Jog mögötti akarat.
Metapozitivista kísérletek a német jogtudományban:
Carl Schmitt és Ernst Forsthoff,
Ludovika Egyetemi Kiadó, 2023.

A fajvédő ellenállás története Magyarországon

Milyen szálak fűzik össze a nyilas uralom alatt kivégzett Kiss János altábornagyot, a dachau koncentrációs táborban elpusztított vitéz baráti Huszár Aladárt, Budapest egykori főpolgármesterét és a szélsőjobboldali utcai bajkeverőből a Horthy-kori államrendészet ügynökévé avanszáló Zsabka Kálmánt? Vajon volt fajvédő ellenállás Magyarországon 1944-ben?

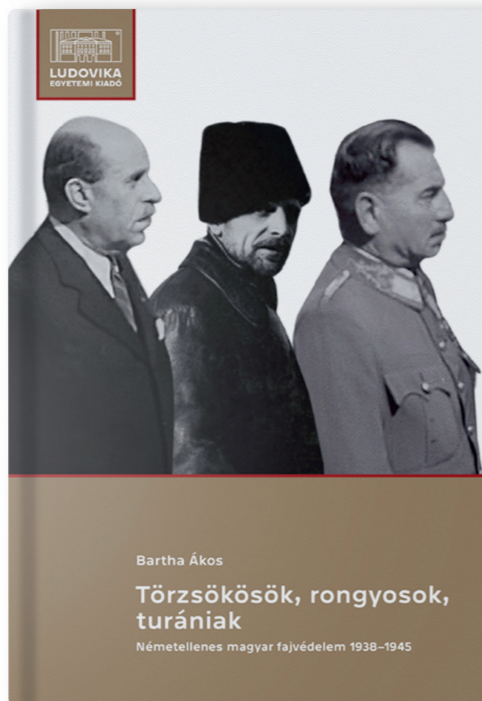
Bartha Ákos többek között ezekre a kérdésekre keresi a válaszokat legújabb könyvében, amely a németellenes magyar fajvédelem főbb szervezeteinek szövevényes történetét tekinti át 1938 és 1945 között. A kötet a Ludovika Egyetemi Kiadó gondozásában jelent meg az idén.

A „törzsökösök”, a „turániak” és a „rongyosok” úgy kergették a két világháború között a magyar birodalmi álmokat tovább, hogy mindeközben markánsan elhatárolódtak a revízió egyetlen jelentős motorjától, Németországtól, valamint annak államideológiájától, a náciizmustól – jóllehet ez az ideológia sokukra delejezően hatott. A külpolitikai vonatkozásokon túl azért is nevezhetők e szervezetek németellenesnek, mert a magyarországi német kisebbség – a náciizmussal egybemosott – jogharcához szintén elutasítóan viszonyultak. Ráadásul duplán voltak ellenforradalmárok, mivel nem csupán a Tanácsköztársaság kommunizmusát, de az őszirózsás forradalom köztársasági szellemiségét is elvetették. Mind a két berendezkedést

eltérőnek gondolták a magyar történelmi hagyományoktól, sőt markáns kritikával illették a szerintük idegen elemek térfoglalását eredményező dualizmus kori liberális politikát is, amely elmulasztotta az idősebb politikai-gazdasági-társadalmi

reformokat, s ezzel hozzájárult az 1918-as összeomláshoz. Az 1918-as bukásért elsősorban a „zsidók”, a polgári radikálisok, a szabadkőművesek és a kommunisták „defetizmusát”, a nemzetiségek ármánykodását és a nagyhatalmak érzéketlenségét okolták. Bartha Ákos történész, az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének tudományos munkatársa, a *Századok* szerkesztője. Korábban kötete jelent meg a sárospataki falukutatásról (2013), a népi mozgalomról (2017), Bajcsy-Zsilinszky Endréről (2019) és a német megszállás alatti magyar ellenállásról (2021). A kiterjedt forrásbázison megírt legújabb könyve segítségével betekintést nyerhetünk a törzsökös magyarok szerveződéseibe, megismerhetjük a turáni vadászok történetét és a rongyos gárda kései históriáját.

Szerző: Sarnyai Tibor

Bartha Ákos: Törzsökösök, rongyosok, turániak. Németellenes magyar fajvédelem, 1938–1945. Ludovika Egyetemi Kiadó, 2023.

Szakkönyvek, tankönyvek, jegyzetek széles kínálatával várjuk a Ludovika Könyvesboltban és a webshopban.

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

IMPRESSZUM • **bonum publicum** a Nemzeti Közszolgálati Egyetem magazinja • XI. évfolyam 3. szám. • Felelős kiadó: Nemzeti Közszolgálati Egyetem
• A kiadásért felel: Deli Gergely rektor • Főszerkesztő: Szilágyi Dénes, e-mail: bonum.publicum@uni-nke.hu • Tervezőszerkesztő: Tóth Zoltán
• Olvasószerkesztő: Bujdosó Hajnalka • Újságírók: Bárdos Mónika, Kovács Lilla, Pály Anna, Sallai Zsófia, Sarnyai Tibor, Tasi Tibor • Címlapfotó: Szilágyi Dénes
• Stockfotó: Depositphoto • A szerkesztőség címe: NKE Tőparti épület 108 iroda; 1089 Budapest, Diószegi Sámuel utca 23. • Tel.: (1)432-9000/20409
• Nyomdai munka: Gelbert ECO Print Kft. • Felelős vezető: Gellér Róbert ügyvezető

Készült a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság támogatásával

Ludovika Könyvesbolt

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Oktatási Központ
1083 Budapest, Üllői út 82.

+ 36 1 432 9000 / 20 444-es mellék
vasarlas@ludovika.hu

Nyitvatartás: hétfőtől csütörtökig 7.30–16.00-ig, pénteken 7.30–13.30-ig
webshop.ludovika.hu

Instagram Facebook Ludovika Egyetemi Kiadó

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

LUDOVIKA

Fesztivál

2023. MÁJUS 11-13.
ORCZY-PARK

NEMZETI
KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM
LUDOVIKA

LUDOVIKAFESTIVAL.HU